Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 103 **Reedel, 17. aprillil 1931.** **Tänast lehte 8 leheküige** **75. aastakäik.**

Central.

Reedel, 17. apr. alates ja edasi. Metro Goldwyn Mayeri helimiljonifilm, mis vaimustab kõiki!

Miljonite poolt jumaldatud! Kõikide naiste ideaal ja kõikide meeste unistus ilusaim südametevõitja

GRETA GARBO NILS ASTHER

kaunimas heli-suurfilmis

METSIKUD ORHIDEED

(...ja sosistab eksootiline öö). Kütkestavam armastusromaan 12 v.

Film on linastatud Euroopa uhkemais kohtades ja maailma kaunimal paigal — Jaava saarel. Maastikkude muinasjutuline ilu, eksootiliste vürstide fantastiline küllus, paneb iga kinokülastaja otse jahmatama. Siin näeme võltsimatult rahva kombeid ja omapärasusi ning sinna sattunud inimeste moraalimõisteid. Kogu see nõiduslik elu manatakse hereda joana ekraanile. Ja selle haruldase miljöö keskuseks, mitte vähem omapärane ja saladuslik, kõikide poolt jumaldatud Garbo!!!

Algus äripäevadel kell 5, pühap. kell 2.

Maailma ajakirjanduse juubeldavaid hõiskeid:

«The New-York Telegram»: See meeliköitev, tehniliselt briljantne film pakub hiilgeosa Garbole. Ta on jälle nõiduslikult meeldiv, kuulmata mõjukas ja kindel oma kujutavas võitluses avatleva eksootika vastu...

«The Chicago Evening-Post»: Ja Greta Garbo... üks heliredel virtuooslikke momente... See on unelm, nagu kauge muinaslugu. Võib julgesti väita, et see film tõmbab kinoharrastajate laialdasi hulkasid.

«B. Z. am Mittag»: Kunstiliselt oli see jälle «jumaliku Garbo» õhtu. Ikka uuesti avaldub siin ime sellest näitlejast, nõidus võrratust kujutuskunstist. Nils Asther ja Levis Stone loovad elegantse raami Garbo Sex appeal'ile.

«Dresdener Nachrichten»: Kolm trumpi on sellel filmil. Esimene kütkestav miljöö, teine konstrueeritakse erakorralise reshiikunstiga kahe mehe kontrastsetest temperamentidest... Greta Garbo (tema on see kolmas trump selles filmis) paneb end jällegi maksma oma võrratu, ilmeka miimikaga... Tore õhtu!

868.450 krooni eksporttapamajade saneerimiseks.

Küsimuse arutamine ja laenu määramine maatulundus-kapitali nõukogus.

Teatawasti hakkas maatulunduskapitali nõukogu walitsuse poolt kinnitatud tapamajade saneerimise kawa lähemalt teostama juba 27. märtsist, mil läbiwaatamisel olid eksporttapamajade laenu palwed. Esitatud andmete põhjal otsustati siis laenumääramine esimesena Wõhma eksporttapamajale. Ühtlasi kinnitati hindamise andmed ja likwideeritti laenusummad iga üksiku tapamaja kohta. Nii määrati saneerimiskawa alusel

õigustatud laenusummaks: Wõhma eksporttapamajale 173.500 kr., Tapa eksporttapamajale 186.000 kr., Tallinna eksporttapamajale 263.925 kr. ja Tartu eksporttapamajale 245.025 kr. Tegelikult ei saa tapamajad seda summat täielikult kätte, kuna Pikalaenu Pank katab osalt nendest summadest tapamajade olemasolewaid kohustusi.

Laenu tegelik wäljaandmine lükati edasi täiendwate andmete esitamiseni.

Laenu wäljaandmise teostamiseks järgnewal maatulunduskapitali nõukogu koosolekul tuli wastuwõtmisele ühistegeliste eksporttapamajade wõlakohustuste tekstid. Nendes wõlakohustustes on peale harilikkude panga poolt ülesseatud aluste üksikasjalikke ja konkreetseid wäljendusi walitsuse poolt kinnitatud saneerimiskawa nõudmistest.

Pikemaid waidlusi kutsus esile Tapa tapamaja küsimus, mis walitsuse saneerimiskawa kohaselt tegewuse katkestama peab. Küsimus otsustati nõukogu poolt lõplikult nii, et Tapa eksporttapamaja uuesti awamise eelduseks oleks, et wiimase aasta jooksul oleks tapetud tapamajades kokku wähemalt 75.000 siga, millest 15.000 siga seisma jääwa tapamaja raioonist kokku wõetud. See arwestus on wõimalik, kuna juba warem põllutööministri poolt kinnitatud eksporttapamajade tegewusraioonid makswad on.

„Soome päewa" korraldamine kawatsusel.

Kol. Maide muljeid „Eesti päewalt" Helsingis.

Helsingist Eesti päewalt tagasijõudnud delegatsiooni juht kaitseliidu peastaabi ülem kol. Maide jagas oma muljeid ajakirjanikkudega Soomes korraldatud Eesti suurpäewast.

Soomlaste wastuwõtlikkuse ja külalislahkuse üle ei wõinud kunagi nuriseda, kuid see wastutulelikkus, mis osaks sai meie wäike earwulisele delegatsioonile sinnasaabumisel, sealwiibimisel kui ka lahkumisel, ületas kõik eelmised.

Pühapäewasel aktusel Kansallisteatteris oli delegatsioonile määratud aukoht ja peetud kõnedest õhkus südamlikku wennameelt ning ühtekuuluwuse tunnet. Peale aktust, mis kestis üle kahe tunni, sõidutati külalised presidendi lossi, kus neid president ühes abikaasaga suures wastuwõtusaalis tervitas. Peale ametliku tervituse ja mõnemõõtmelise mõtetewahetuse mindi teisele korrale, presidendi eluruumidesse kohwile. Järgmised päewad, mil delegatsioon seal wiibis, kulusid külaskäikudeks Iseseiswuse Liidu, kaitseliidu, kaitsewäe ja teistele tähtsamatele tegelastele. Iseseiswuse Liidu büroos antti meie delegatsioonil liikmetele igaühele presidendi rinnakuju ja soome lipp lauakaunistuseks ühes pühendusega liidu juhatuse poolt. Delegatsiooni naisliikmetele annetati rohkesti lilli. Sadamasse saatma oli jällegi ilmunud suur hulk rahwast, eeskõisas iseseiswuse ja kaitseliidu ning kaitsewäe tegelastega.

Nagu märgata wõis, wäitis kol. Maide edasi, tehti selle ühe päewaga Eesti tuttwustamiseks palju ära. Rahwa laiades hulkades kaswas teadmus Eesti üle suurel määral.

Edasi tähendas kol. Maide, et Soomes korraldatud Eesti päewa hea kordaminek ja kohustus meie poolt kuidagi Soomele nähtud waewa tasuda, on tõstnud üles Eestis Soome päewa korraldamise küsimuse. See tuleks pidamisele Soome eeskujul ülemaalises ulatuses, kus selgitataks selleks korraldatud rahwakoosolekutel wennasrahwa elu-olu, ajalugu, majanduslikku seisukorda kui ka kultuurielusse puutuwaid küsimusi. Mõnes suuremas linnas, kas Tallinnas wõi Tartus, oleks pidustuste keskpunkt, kuhu palutakse ka autooraid Soomest.

Soome päewa korraldamise wõtawad oma kätte wististi kaitseliidu organisatsioonid, kuid ettewalmistustöödele tahetakse kaasa tõmmata kõiki asjast huwitatud organisatsioone.

Millal Soome päew teoks saab, on raske ütelda. Igatahes ei tule sellest midagi wälja käesolewa aasta suwel, sest sellel suwel tuleb isegi suurejooneline hõimuparaad Soome-Ugri hõimukongressi näol Helsingis ja see koondab kõik huwi ja energia enesele. Wõimalik, et Soome päew peetakse sügisel wõi talwel.

RAHVAMAJA JLLUSION

Alates neljapäevast, 16. apr.

TÄHELEPANU! Valmistatakse linastusele hooaja parim suurfilm enneolemata suurejoonelise lavastuse ja üllihuvitava sisuga. **„MÕÕGA RÜÜTLID".** — Peaosas **Betty Compson.** Jälgige reklaami!

Võistluseta esietendus! Hooaja sensatsioon!

ILUS BANDIT

Haruldaselt huvitava ning kaasakiskuva sisuga. Sensatsiooniline kinoromaan. Peaosades maailma kuulsamad näitlejad, teie kõikide lemmik, filmikangelane

ROD LA ROCQUE ja veetlev iludus **DORIS KENYON.**

Suurteos, millist jälgitakse kõige suurema valmustuse ja põnevusega. — **HUVITAV LISA.**

Filmi saadab suur salong-orkester. Algus ärip. kell 5, pühap. kell 2.

Wene õlidumping.

Rumeenia õlitöösturid nõuawad wastuabinõusid.

Bukarestist, 15. apr. Rumeenia õlitöösturite ühing on tööstusministeeriumilt hakanud nõudma kaitseabinõusid Nõukogude Wene õlidumpingu wastu, mis Jugoslaawia, Austria, Ungari, Saksa ja Tscheho-Slowakkia turgudel Rumeenia õlitööstusele suurt kahju sünnitab.

Kuna Nõukogude Wenemaa kordusalt katsub wilja ja petrooleumi Donau kaudu edasi toimetada, nõuab ühing nende transportide wedamisele takistusi ja samuti Rumeenia Donau-sadamates mahalaadimiste takistamist.

Rumeenia petrooleumitööstuses on 50 protsent inglise kapitali.

Soome lotad tulewad Eesti lotadele külla.

Külaliste hulgas ka presidendi abikaasa.

Naiskodukaitse keskjuhatus on suweks Soome naiskodukaitse organisatsioonide esindajad omale külla palunud. Nagu nüüd kuulda, on Soome lotad küllatulekuls oma nõusoleku annud. Neid tuleb umbes 30 kuni 35 inimest, kõikide naiskodukaitse ringkondade esinaised ja keskjuhatus. Keskjuhatusse kuulub ka Soome presidendi Svinhufvudi abikaasa. Wõimalik, et wiimane ka külaskäigust osa wõtab.

Kaunas muutus Weneetsiaks.

Niemeni wesi juba otsaga kesklinnas. Tuletõrje ja sõjawägi pääsawad elanikke. Ette walmistamatus uputuse hädaohu kõrwaldamiseks. Senine kahju mitukümmend milj. lit i.

Kaunasest, 16. aprillil. Uputus Kaunases — see on praegu peakõneaineks kogu Leedus. Möödunud öösel hakkas wesi Niemenis (Memel) uuesti tõusma ja öösel teatati sireenide abil tõsise hädaohu lähenemisest, sest linna ähwardas laialdane uputus. Wesi oli tõusnud 6.35 m üle hariliku seisu. Kogu öö töötasid tuletõrjujad ja sõjawäeosad, päästes elanikke ja nende warandust. Ka peatulits — Laiswes aleja — oli kohati wee all. Käesolew uputus ületab juba kaugelt 1926. a. uputuse ulatuse. Kaunase madalamad kohad on igal kewadel wee all, kuid käesolewa aasta lumerikas talw ja petlik kewad on eriti soodsad uputuse laienemiseks. Jõge mööda tulew jää ei pääse Kaunase alt kaugemale ja tekitab suuri ummistusi, mis kohati isegi mitme maja kõrguseni tõusewad.

Kogu piirkond Niemeni ja Nera jõgede wahel on wee all ja elanikud elawad ülemisteil korrudel, sest alumised on wees. Uukitsatel wõis näha Weneetsia waateid, sest ühendust peeti lootsikute abil. Sõites lootsikus weel all olewate uulitsate kaudu, wõib näha suurt häwitustööd, mida wesi teinud ja mis weel jatkub. Wees ujuwad lauad, toolid ja muu mööbel. Witauta kirik on täiesti weega ümbritsetud, samuti ka mitmed ametiajutised, kus ei suudetud ajalt kraami wälja wiia ja wesi nüüd häwitab akte ja muid dokumente.

Uputuse hätwitustöö oleks olnud igatahes wähksem, kui sellele oleks paremini ette walmistatud. Selles on aga süüdi uputuskomisjon, kes teatas, et jääminek Niemenil sünnib rahulikult ja uputuse hädaohtu ei olewat karta.

Wäljaspool linnapiire on Niemen uputanud laialdased maa-alad. Jää on mitu kilomeetrit maja ära wiinud. Uputusest öösel tabatud elanikud põgenewad poolalasti majade katustele, et pääseda uppumisejurmast.

On lootust, et sildade juures tekkinud jääummistusi läheb korda likwideerida ja ära hoida suuremat katastroofi. Tuletõrje ja sõjawäe poolt on elanikud madalamatest kohtadest ewakueeritud. Wee tõus jatkub ja sünnitab suurt kahju, mis mitmekümnesse miljonisse ulatub. Teisel jõel — Neral — ei ole jääminek weel alanud. Kui Niemeni ummistusi ei suudeta Nera jäämineku ni likwideerida, muutub katastroof weel kohutawamaks.

Ka Lätis algas jääminek.

Leeluve on Miitawi juures üle kallaste tõusnud. Laialdased maa-alad on wee all. Hulk maju on wees, kuhu elanikud pääsewad juure lootsikute abil.

Düünal püüab siiski weel jää. Jäälõhkujad teewad katseid jääd purustada, et sildade juures tekkiwaid ummistusi ära hoida, kuid nad on jõuetud passu jää purustamiseks.

Ettewalmistused uputuse hädaohtude kõrwaldamiseks on tehtud.

Ränk tulekahju Berliinis.

Berliinist, 16. aprillil. Endine würst Bluecheri palee ülesehe Brandenburgi wärawa juures põles peaaegu täielikult maha. Alles hiljuti ostis selle ehitise Ameerika saatkond, et seal peakonsulaat ja wastuwõturuume sisse seada. Tuleohwriks langes palju asendamatuid kunstiesemeid. Suures peosaalis ja teistes ruumides olewad määrustelikud gobelkäänid ja teised kunstiesemed häwinesid. Tuletõrje oli kogu kolmapäewase öö kustutustöödel. Tuli ähwardas edasi laguneda ja tuletõrjel tuli selle ärahoidmiseks pingutusi teha.

Tartus registreeriti jälle maawäring.

15. apr. kell 19,6 m. registreeritsid Tartu met. obs.-i seismograafid maawäringu, mille kaugus Tartust umbes 3500 km, Alshiiri ja Gibraltari piirkonnas. Maksimaalne maapinna nihe 0,02 mm. Wäring oli Tartus märgataw ¾ tundi.

Riigikogu järgmine koosolek teisipäewal.

Eile selgus Toompeal, et sel nädalal riigikogu koosolekut enam ei peeta. Järgmine koosolek tuleb kokku arwatawasti teisipäewal.

4 aastaks sunnitööle.

Eile rahukogu istungil Narwas mõisteti Narwa-Jõesuu roimar Robert Iswoštschik, 26 a. wana, 4 aastaks sunnitööle. Ta oli 1928. a. tapnud omawahelisel tülitsemisel N.-Jõesuu elaniku Karl Remmelga.

Narwa kõsk täna kõne all.

Üleeile peeti wabariigi walitsuse koosolekut, mis kestis 7 tundi. Koosoleku päewakorras oli ka Narwa kõse ja kontsessiooni küsimus. Niikaugele aga päewakorraga ei jõutud ja Narwa kõse arutamine jäi ära. Küsimus tuleb walitsuses arutusele täna.

Lapse laip kaewus.

Eile hommikul leiti wastsiündinud lapse laip Wäike-Soldino mõisa kaewust. Leidjaks oli mõisa aednik Kustel, kes läks parajasti kaewust wett wõtma. Laip oli mähitud ajalehepaberisse. Leidja teatas sündmusest politsei le, mispeale kohale sõitis kohtu ekspert. Kes laiba kaewu oli toonud, ei ole seni weel suudetud selgeks teha.

„Postimeest"

wõib tellida igast kuupäewast iga kuu lõpuni.

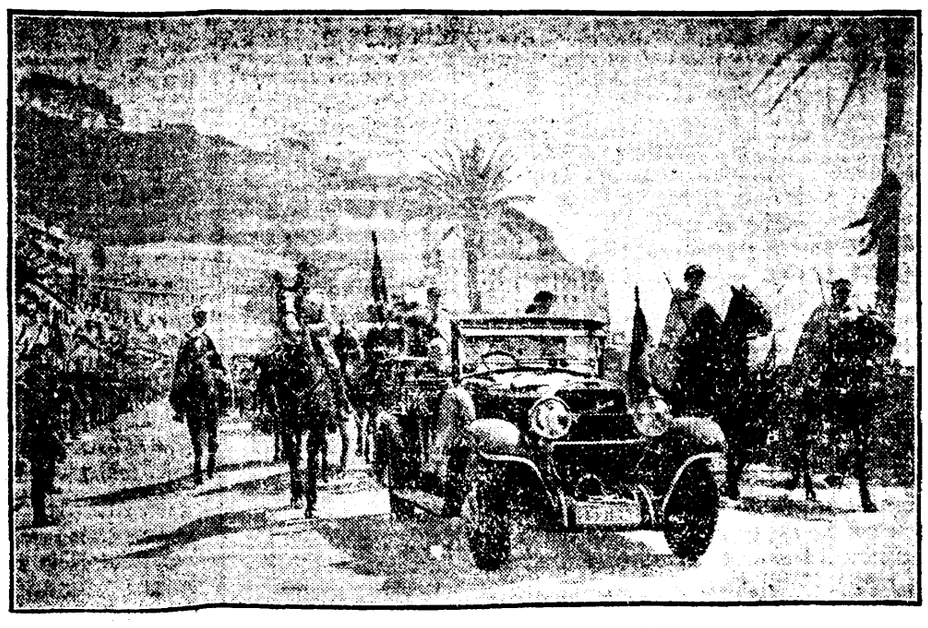

President Doumergue'i wiimane ametlik sõit.

President Doumergue, kes oma wiimaseid ametnädalaid Prantsusmaa presidendi kohal ajab, teeb praegu oma wiimast ameti reisi Aafrikasse. Teel sai talle raudteejaamas Nizzas suurte auawaldustega wastuwõtt osaks, millest ka juures olew pilt kujutuse annab.

Alates 16. aprillist s. a. võtan vastu

Elvas,

Jõe tän. hr. Päll'i majas (Rahukohtu kõrval).

Advokaat Vl. Jekimov.

Koda ja wäiketöösturid.

Kaub.-töösturkoja killustamisega ei jõuaks kaugele.

Wajalikud ümberkorraldused tuleks läbi wiia.

Juba aastaid tagasi on ühe osa töösturite poolt seletatud, et kaubandus-tööstuskoda ei saawat praegusel kujul pidada kaubanduse ning tööstuse esituseks. Koja põhikiri olewat sarnane, mis ei wõimaldawat kõikidel töösturitel kojast osa wõtta ja pealegi olewat kojas mõned sektsioonid nagu teiste eestkostmise alla seatud.

Kojawastane meeleolu on õieti sama wana kui koda ise ja nagu näha, ei ole koja mitmeaastane tegewus suutnud waenulikku meeleolu koja wastu laotada. Wõib öelda, et mõnel pool on see meeleolu aastate jooksul koguni süwenenud.

Iseäranis ilmekalt on wiimasel ajal koja eitamise seisukoht ilmsiks tulnud Tartus peetud üleriiklisel pagarite konwerentsil, kus konwerentsile järgnes osawõtjate omawaheline kooswiibimine. Sellel kooswiibimisel rõhutati Tallinna esitajate poolt, et wäiketöösturid ei saawat koda praegusel kujul toetada. Tähtsama puudusena toodi seda ette, et wäiketöösturitel ei olewat kojas pea mingisugust mõju, sest üliwõim olewat suurtööstuse ja suurkaubanduse käes. Arwuliselt palju suuremal kesk- ja wäiketöösturite hulgal olewat kojas sama palju esitajaid kui paarilkümnel pangal ja mõnel wabrikul. Sellest siis tulewatki, et kojas jäävad wäiketööstuse huwid kaitseta.

Peab ütlema, et seda seisukohta ei jaga kaugeltki mitte kõik wäike- ja kesktöösturid, kuid siiski ei ole ka koja wastaste arw wäike. Iseäranis on kojawastane meeleolu Tallinnas pinda leidnud, kus on püütud käsitöölisi ja wäiketööstureid selles meeleolus koondada, et luua kojale wastukaaluks kesk- ja wäiketöösturite ühingute keskkoondust. Wiimane oleks siis ainuõigeks wäike- ja kesktöösturite esitajaks ja huwide kaitsjaks.

Nende seisukohtade pooldajad ei pea kuidagi wõimalikuks, et kesk- ja wäiketööstur wõtaksid kuidagiwiisi osa ka walimistest. Kojast tulewat täiesti eemale hoida. Arwaldatakse isegi imestust, et kuidas seni ometi suur osa töösturitest koja walimistel käinud, kui ometi teada on, et koja põhikirja järele ei ole kõigil wäiketöötuse alal tegutsewatel isikutel walimiseõigust ning kui kojas wäike- ja kesktöösturitel koguniste wäike mõju ning nende seisukohti ei arwestatawat.

Kas need seisukohad, et wäiketöösturid peaksid ennast kojast täiesti eemale hoidma, ka küllalt kaalutud ja põhjendatud on ning kas ei taltata selles küsimuses rohkem meeleolu sunnil kui laine järellaalumise alusel?

Meie oleme koja senist tegewust jälgides mitmel korral koja kohta arwustawalt sõna wõtnud ja awalikult koja tegewuses ilmsikstulnud puudustele tähelepanu juhtinud ning rõhutanud, et nii mõneski küsimuses oleks pidanud koda tööstuse ja kaubanduse küsimustes suuremat teguwõimet awaldama.

Kunagi ei ole aga meie koja tegewuses ilmsikstulnud puuduste pärast weel koja wajaduse põhimõtet eitanud. Nõnda ei saa meie ka kuidagi pooldada ja heaks kiita nende töösturite seisukohta, kes leiawad kojas mõningaid puudusi ja sellepärast ei taha temast midagi teada.

Koja eitajad peaksid tõsiselt arwestama tegelikku olukorda. Tahes või tahtmata on praegu koda ikkagi kaubanduse ja tööstuse huwide ametlikuks esitajaks. Temal on õigus nende alade nimel kõnelda ja esineda, sellele waatamata, kas kõik töösturid teda tunnustawad wõi mitte. Tegelikult ei wähenda ühe osa töösturite poolt koja mittetunnustamine ka wiimase mõju ja autoriteeti.

Kuhu siis koja eitamine wiimaks wälja wiiks ja kas sellest oleks töösturitel kasu?

Seletatakse, et koda ei olewat küllalt aktiiwselt wäike- ja kesktöösturite huwide kaitseks igal tarwilisel korral wälja astunud ja mõnelgi korral olewat kojal suurtööstuse huwid wäiketööstuse huwidest südamele nagu lähemal seisnud. Olewat selge ka, et wäiketöösturid ei saawat ennast kojas täies ulatuses maksma panna. Kõik need asjaolud kokkuwõttes olewat nõnda kaaluwad, et wäiketöösturil tulewat kojast ainult eemale hoida.

Meie arusaamise järele tuleks aga siin otse wastupidiselt talitada ja seda aktiiwsemalt koja tegewusest osa wõtta, mida wähem ta wäiketööstuse huwisid arwestab.

Kui kellelegi on antud õigused meie nimel kõnelda ja asju ajada, siis kaitsekkime meie oma huwisid antud olukorras ikkagi kõige paremini kui sel wiisil oma esitajast eemale ei hoia, waid omalt poolt selleks kõik teeme, et tema tegewus oleks ka kooskõlas meie huwidega. See on siis seda suuremal määral wõimalik, mida rohkem meie oma esitajast huwitatud oleme ja mida rohkem meie ennast tema juures maksma paneme.

Meie ei eita, et koja tegewuses on seni mõningaid puudusi olnud. Wõib olla, et need on osalt ka seletatawad koja noorusega. Kuid puuduste ilmsikstulek ei nõua weel koja eitamise wajadust, waid küll nende puuduste kõrwaldamist. Puudusi ei saa aga siis kõrwaldada, kui neid ainult eemalt waadeldakse ja nendele tähelepanu juhitakse. Tarwis on tegelikult ka koja ümberkujundamisest osa wõtta.

Lugemata kordadel on wäike- ja kesktöösturite konwerentsidel ja kongressidel woonitatud töösturite organiseerimise ja koondamise wajadust. Kas ei tundu aga praegusel korral osa wäike- ja kesktöösturite kojast eemale heidmises just kongresside poolt ülesseatud organiseerimise wajaduse põhimõtte eitamist!

Meie majanduselu on praegu selleks liiga raske, et saaks kuidagi wiisi õigeks pidada neid seisukohti, mis wiiwad töösturid killunemisele. Sellepärast tuleks koja wastastel wõtta oma seisukohad rewideerimisele ja leida wõimalusi ühiseks koostööks.

Euroopa iluduste postkaardid

müügil „Postimehe“ raamatukpl. Tartus, Suurturg 16.

Elaw huwi Lõuna-Eesti põllumeeste päewa wastu.

Üksiku inimese arwamine jääb teinekord arwamiseks, sest puudub wõimalus selle kontrollimiseks. Ka ei saa üksik isik raskuste puhul end ise aidata, ei oskagi teinekord. Niisugune on praegu põllumeeste seisukord, kes otsiwad raskustest wäljapääsu siit ja sealt. Hädad on ühised, kuid nende wastu abinõude otsimine on jäänud üksikute kanda. Et wõimalust anda päewakorral olewaid põlewaid küsimusi kõikülgselt ja põhjalikult kaaluda, selleks ongi Tartu Põllumeeste Selts 19. skp Tartusse kokku kutsunud Lõuna-Eesti põllumeeste päewa. Põllumeeste päewal esinewad kõnedega ja ettepanekutega wälisminister Jaan Tõnisson, Pikalaenu Panga dir. B. Rostfeld, E. Maapanga juhatuse liige dr. W. Johanson agr. E. Ehrlich, haridus- ja sotsiaalminister J. Piiskar, Tartu maawalitsuse liige H. Müller; „Põllumajandusturu“ toimetaja J. Jannsson ja Ühist. Liidu instruktor A. Mälberg. Kõne alla wõetakse põllumajanduse kitsikus, selle põhjused ja lahenduswaated, põllumajandusliku krediidi küsimused, põllutööliste küsimus ja põllumajandussaaduste turustamine.

Kõnede järele awatakse läbirääkimised ja igas eeltoodud küsimuses pannakse ette seisukohad. Seisukohtade redigeerimisega on Põllumeeste Selts komisjon praegu ametis.

Päewa korraldajate poole on pööratud järelpärimistega pea igast Lõuna-Eesti maakonnast. Päewale pääsewad kõik põllumehed ja põllumajandusest huwitatud isikud.

Lähemaid teateid wõib saada iga päew E. P. S. T. büroos, Tartu, Promenadi tän. 2, tuba 17, telefon 101.

Pärnu kalameeste delegatsioon läheb Tallinna.

Kalurite sissetulekud on osutunud juba mitu aastat kehwaks. Seda on põhjustanud äärmiselt wäike kalasaak. Lisaks sellele langes kaluritele kaela weel teisest küljest sissetuleku kitsenduseks wiimane kalapüügi seaduse muutmise seadus.

Pärnu ranniku kalur-ühingute ühisel nõupidamisel leiti hädatarwilik olewat neid määrusi muuta. Üksmeelselt otsustati nõuda kalade alammäära wähendamist wähemalt endises seaduses ette nähtud suuruseni. Ka leiti, et iga kalaliigi jaoks eraldi püüniste walmistamine Pärnu lahe kalapüügi olude juures on täiesti wõimata.

Nende elukohaste otsuste maksmapanemiseks ja ellukutsumiseks saadawad kõik Pärnumaa ja -linna kalurühingud seltsidewahelise delegatsiooni Tallinna, kus wastawad nõudmised esitatakse põllutööministrile ja wiele suuremale riigikogu rühmale.

Delegatsioon seisab koos Pärnu kalurühingute „Jahta“ ja „Meri“, Pootsi k. ü. „Kajaku“, Raeküla k. ü. „Laine“, Tahkuranna k. ü. „Ahti“ ja Tammiste-Taali kalurühingute esitajatest.

Tantsuwõistlus Eesti meistri nimele.

Tallinna moetantsude õpetajad korraldawad 23. aprillil Tallinnas „Gloria dancingus“ tantsuwõistlused Eesti meistri nimele. Kõigile tantsuõpetajaile on saadetud palwed, et need saadaks oma paremaid õpilasi osa wõtma. Jurysse kuuluwad tantsuõpetajad ja ajakirjanduse esindajad.

Kas era- wõi awalik keskkool?

Kolmapäewases „Postimehes“ pühitsetud 8 niisugune küsimuse, kusjuures ka waatleb ministeeriumi walmistatud Tartu keskkoolide koondamise kawa ja ei saa sellega leppida, et kawa puudutab awalikke keskkoole, mitte aga erakoole Tartus.

Kuna Tartus kõigest kaks erakeskkooli on, millised küsimuse juures arwesse wõiwad tulla, üks — H. Treffneri nimeline — poeglastele, teine — Eesti Nooreso Kaswatuse Seltsi oma — tütarlastele, siis tuleb arwata, et küsija tahaks nende koolide koondamist näha. Ta jätab aga tähelepanemata, et mõlemad koolid on juba koondamise protsessi läbi teinud. Et käesolewate ridade kirjutajal Eesti Noorsoo Kaswatuse Seltsi erakooli puutuwad asjad rohkem tuttawad, siis wõib ta mecle tuletada, et nimetatud kool, sisaldades 1921.—1922. a. 11 algkooli ja 15 keskkooli klassi, on wiimase 10 a. kestes järjekindlalt wähendanud oma klasside arwu kuni 6 algkooli ja 10 keskkooliklassi komplektini, kooskõlas wabariigi walitsuse otsusega 15. sept. 1926. a. Ja Tartu linna ja maakonna inimesed, kellel kooliga tegemist olnud, teawad, et selle kokkutõmbamise põhjuseks polnud mitte õpilaste puudus, waid soow seada koolitööd loomulikudesse tingimustesse pärastlõunase töö kaotamise läbi. Ei saa siis wististi ütelda, et praegune koondamise kawa oleks wastolus ministeeriumi määrusega. Järg on awalikkude koolide kätte jõudnud.

Kuid ka see määrus ise, loodud 28. apr. 1928. a., ei ole mitte niisugune, mis end arwustada ei lase ja koguni küsimust üles seada, kuiwõrt ta kooskõlas on praeguse riigiwalitsuse poolt omakswõetud eraalgatuse ergutuse põhimõttega olukorras, kus riigikogu peab kümnete kaupa seadusi muutma, et kokku tõmmata neid kulusid, mis eelmised seadused ja määrused on küllusega riigile toonud, millele aga riigi ja omawalitsuse jõud ei suuda enam wastu panna. Et eraalgatusel ja tegewusel aga tulemusi on olnud, peab küll igaüks tunnistama, kes arwesse tahab wõtta näiteks Eesti Noorsoo Kaswatuse Seltsi koolihoonet ja neid miljoneid sente, mis selts on laialdaste ringkondade abil ka wiimase 10 a. kestes oma kooli pärast wälja annud, kuna sama aja kestes on saanud Tartu linnalt ainult 100.000 senti, riigilt aga õpetajate palgad keskkooli osas samal määral, nagu iga awalikki keskkool. Kui palju aga awalikud koolid omawalitsusele maksawad, seda peaks teadma ka küsimuse tõstja.

Mis puutub aga wäitesse, et mõnigi erakool on kassa huwides sunnitud loobuma õpilaste walikust ja pehmendama klassist klassi ülewiimise tingimusi, seega alla kiskuma keskkooli üldist tasapinda, siis on see wäga raske süüdistus erakoolidele, kuid selle juures liiga wähe põhjendatud, kuna üldine fraas majanduslikude raskuste kohta erakoolides on nõrgaks põhjenduseks. Et kindlaks teha koolide tasapinda, selleks on tarwis palju andmeid ja mitmesuguseid tegureid arwesse wõtta, ei saa aga mitte nii kergel käel küsimust lahendada, kuidas seda 8 teeb. Kuidas E.N.K.S-i kooli tasapinnaga lugu, seda teawad ametlikud isikud nii Tartus kui Tallinnas, kes kooli rewideerimas käinud, paljud ülikooli õppejõud, kooliõpilased, kes teistest koolidest tulnud wõi teisresse koolesse läinud, teawad ka lastewanemad, kes sekka küll kurtnud laste töökoorma üle, kuid kunagi pole tahtnud küsimust, kas töö kergendamiseks kooli tasapinda allapoole lasta.

Et õpetajate walimine ei kuulu kooliwalitsuse kompetentsi, waid erakooli ülalpidaja wõimu piirdesse, ei pruugi kedagi imestama panna, on ju töötõu walimist ikka peremehe õiguseks peetud, mitte mõne teise instantsi omaks. Õppejõu ametisse kinnitamine kuulub aga nii awalikkudes kui erakeskkoolides ministeeriumile ja nõudmised õpetajate pedagoogilise ettewalmistuse kohta on mõlemalpool wastatwate seaduste järele ühesugused. Nii ei wõi arwata, nagu oleks erakooli õpetaja nõrgem oma wõimete poolest juba sellepärast, et ta erakooli õppejõud on. Ka seda mitte, et erakool meeleldi waliks enesele nõrgemaid õppejõude.

Mis aga puutub celarwesse ja aruandmisse summade tarwitamise kohta nende erakoolide poolt, millised kas riiklikku wõi omawalitsuse toetust tarwitawad, siis on 8 wäide, et koolid selles suhtes ametasutustest täiesti rippumatud on, põhjalikult ekslik ja ei wasta tõele.

Nii ei pea kõigiti paika 8. wäited erakoolide kohta ja tuleb tähendada, et ei ole hea, kui nii puudulikude wäidetega rahwahulkade ette tullakse, kui need kõiki üksikasju igakord ei tea, ja peidetakse end mittemidagiütlewa 8. taha. Kui järjest maad on wõtmas tüdimus nende mustamiste wastu, mis meie politilisel alal oleme pidanud nägema, siis seda ettewaatlikum peab olema ja suuremat wastutustunnet on tarwis, kui käsitada kaswawa noorsoo elus tähtsaid tegureid, nagu seda on kool.

Üks wäide on aga 8-il õige, ja nimelt, et kooli töötulemused peaksid koolide üle otsustamisel tähtsaks teguriks olema.

Tartus, 15. apr. 1931. a.

H. Karu.

Mida ütleb Ulmanis?

Iseseisew Läti — „baltlaste armust“.

Riiast, 15. aprillil. Mahra kiriku wõõrandamise küsimust on sakslased osanud oma huwide kohaselt walgustada ka wälismaalastele. Sellest haarasid ekawalt kinni Saksamaa tagurlased ja end. Balti parunid, kes awaldawad neile kättesaadawates lehtedes haawawaid kirjutisi Läti kohta. Oma iseseiswuse eest wõlgnewat Läti tänu mitte ainult baltlastele, waid ka von der Goltzile. Neis kirjutistes ei unustata jälle hädaldamast „paljaksrööwitud“ sakslastest, kes pidawat saama õiglase tasu oma wara eest. Läti iseseiswus olewat ainult siis kindlustatud, kui lätlased tahtwat koos töötada kohalikkude sakslastega. (!?)

Säärase sisuga kirjutisi on awaldanud „Berliner Börsen Zeitung“, „Baltische Monatsschrift“ ja teised. Kirjutistest selgub, et Läti sakslaste juhtideks on ikka weel endise aadli esitajad ja kes ikka unistawad „saksa kultuuri missioonist“ Lätis. Läti lehed küsiwad imestades, miks Läti wälisministeerium ei reageeri säärastele kirjutistele.

Kommunistide suurprotsess Itaalias.

Roomast, 15. aprillil. Neil päiwil tuleb erikohtus arutusele suurem kommunistide protsess, millised üldiselt wiimasel ajal õige tihedaks on saanud. Protsessil tulewad kaebepinki Toskaanka kommunistid: naisüliõpilane Gradi, õpetajanna Faloni ja trükitööline Naldini. Neid süüdistatakse salajate trükitööde walmistamises, milles kutsutakse rahwast üleese sõjariistus mässule fašistliku korra wastu ja õhutatakse atentaati Mussolini wastu. Kaebealused olewat oma süü eelurimisel juba üles tunnistanud. Neid oorab riigiwastase tegewuse pärast eriti ränk karistus.

Iga E. Olümpia Komitee

loterliplieti eest maksame 1.000.000 senti,

siis, kui loterii loosimist 29. aprillil 1931. a. ei peeta. Tähed müügil veel 8 päeva, kui neid jätkub.

Põgenemine Kremlist.

Sven Adeloni romaan.

Tõlkinud M. P. 6

„Mulle tuli meele wäga lihtne lahendus,“ wastas Jarowitzki muretu rahuga. „Wõin kirjutada kwiitungi teie passi tühjale küljele tindiga, mida kuiwalt pole märgata. Seda kirja wõib paberi kuumutamise teel muuta täiesti loetawaks. Nii ei satuks me hädaohtu. Keegi ei tuleks mõttele, kirja nähtawale ilmutada tühjalt passileheküljelt. — Hea, — kui need asjad on korraldatud, wõite otsekohe sõita wälja. Beloe Ostrowos lähete üle piiri nende maiste warade täpsa määraga, kuipalju neid korralikul Nõukogude kodanikul on lubatud wälja wiia. Usun, seda on isiku kohta kaks tuhat rubla. Kui olete saabunud Helsingi, wiite oma abikaasa kuhugi wõõrastemaija, kuna ise pärast ühepäewast puhkust reisite edasi Kottalasse, kagus ja piirile üsna läheda-sse olewasse külla. Reis sinna on kaunis tüütuks. Wiimase osa teed peab sõitma ratsa. Kottalas otsite üles talunik Mattis Kerulaise, kelle talu on aset üksindases kohas metsa ääres ja suure järwe kaldal. Kui mu naine oli esimeses abielus, oli Kerulaise õde mõnda aega tema teenija. Paari aasta eest weetsime Olgaga ühe suwe Kerulaiste juures. Sellel suwel ma külastasin teda uuesti ja nimelt üsna ootamatult lennukiga. Minu masin on warustatud ujujatega ja wõib ta sellepärast maanduda otse talu ees järwel. Hiljem olen olnud seal mitu korda ja nimelt alati äriasjus. Kerulainen on minu soome käsilane. Ta on ustawus ise ja oma nõuetes wäga tagasihoidlik. Meie juhul aga oleks kawalam teda mitte asjasse segada. Kõige mõistlikum on, kui sinna saabudes teda pisukese summaga soodsalt häälestada. Siis te olete Kerulaisele teretulnud. Kuid hoiduge tema kodupõletatud wiina eest. Selle joomine on ohtlik igale, mitte ainult temale. Teie jääte siis Kerulaise juure, wiidate kaardimänguga aega ja naudite suurt olelu rahu, kuni ühel päewal kuulete peakohal laulwat minu lennukit. Ülejäänu wõite endale kujutleda ise. Teie saate teemandid tagasi, ja kwiitrungi häwitan ära. Oma tasu ma tahaksin meelsasti saada teemantides, ja ma olen koguni mõelnud teid paluda, et wiite minu kiwid Stokholmi ja panete nad panka minu teraslaekasse. Teie näete, mina usaldan teid täiesti.“

Tahtmatult waldas mind mõte, et usaldus wõib siin küsimusse tulla küll minu poolt üksi. Jätsin aga selle ainult enesele, ja poole tunni pärast me olime leppinud kokku. Lõppeks ei jäänud mul muud ju ülegi.

6.

Spiritistlik ühing „Ellis“ ja nägematu käsi.

Pärast meie kokkulepet teemantide ülepiiri wiimises, wõisime ära sõita igal ajal, ja endastmõistagi ma kiirustasin ettewalmistustega paremat wõimist mööda. Olin eraforraliselt närwlik. Eriti raskesti surus mind teadmine, et ma nüüd, mil kogu meie olemasolu seisis mängus, pidin usaldama teiste waikimist.

Lõpuks lähenes otsustus. Meie ärasõit oli kindlaks määratud 17. oktoobrile. Mäletan selgesti seda saatuslikult rasket päewa. Ennelõunat tahtsin weel jätta jumalaga oma ema. Kõigist keelitlustest hoolimata ta ei olnud nõus meiega kaasa sõitma. Ta ei osanud kujutleda, kuidas ta suudab loobuda Wenemaast ja seal harjunud elust.

Kawatsesin sõita hommikuse rongiga Sorinskojesse, weeta mõned tunnid ema juures ja rutata siis pärastlõunal linna tagasi. Sama päewa õhtul kell kümme kawatsesin ühes naisega alata wälisreisi. Olime tellinud endile öisele Petrogradi kiirrongile magamiskupee.

Niisugune oli see meie kawatsus.

Kuid mõnikord wõib inimesi wõrrelda elutute traatnukkudega, mille tegusid ja toiminguid juhib nägematu käsi.

Esimest korda märkasin niisuguse nägematu käe haarangut õhtul enne ärasõitu ja jumalagajätu-külaskäiku Sorinskojesse, nii siis 16. oktoobril, wiimasel õhtul, mille weetsime oma kodu. Selle õhtu sündmused polnud rohkem tähtsad ega awaldanud seekord minule mingit muljet. Hiljem aga mu mõtted tegelesid sagedasti tolle õhtu eelmänguga, ja praegu ma ei näe selles muud, kui järgnewate seletamatute sündmuste aheliku esimest lüli.

Et mu jutustist selles punktis mõista nii selgesti kui wõimalik, joonistan teile ligikaudu plaani maja ühest poolest, kus elasime pärast riigipööret.

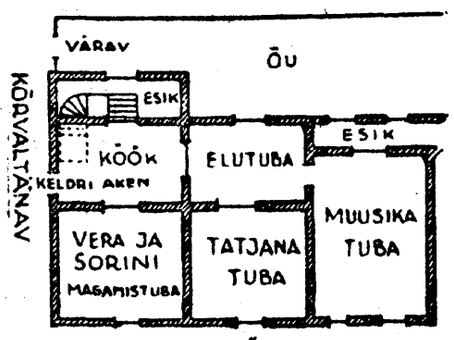

Joonisest selgub, et meie tuppa wõis pääseda kahest uksest. Mina ise kasutasin alati kõrwaltänawa sissekäiku ja riputasin tawalisselt oma mantli wäikesse köögi esikusse. Teine käik paraadukse pika koridori kaudu wiis muusikatuppa ja meie wäikesse elutuumi. Liikusin maja selles pooles waid wastu tahtmist, kuna ei olnud seal enam peremees ega kasutanud sellepärast seda sissekäiku. Wera tegi seda aga sagedasti. Paremaks arusaamiseks tähendan, et elasime keldrikorral. Kuid keller meie all oli ebaharilikult kõrge, nii et seina kõrgus meie magamistoa all wõrdus umbes paarile meetrile. Sellel õhtul kella poole kaheksa paiku istusin üksi magamistoas ja ootasin oma sõpra Silberschwangi.

Eelmisel ööl olime kütnud esimest korda teliskiwiahju. Teemandid olid toodud peidupaigast wälja ja nüüd kastikeses minu ees laual.

Sellel õhtul Silberschwang pidi kogu wäärtuse oma parema südametunnistuse järele määrama weel kord kindlaks ja kümnendiku kogu wäärtusest panema kõrwale. See kümnendik oli ohwitserile lubatud tasu. Oli kõneldud kokku, et tema kiwid oleksid eraldatud Silberschwangi pitsatiga warustatud pakikesse. Alates silmapilgust, mil härra Jarowitzki Kottalas annab nulle minu kiwid üle, pidi pakikese sisu olema tema oma.

Kardetaw mäng oli niisiis alanud täies tõsiduses, ja kannatlikult ma ootasin juweelikaupleja saabumist. Waatasin wahetpidamata kellale ja sõimasin endamisi Silberschwangi, kes lasi end nii kaua oodata.

Waikse kibedusega märkasin, kui puutumata jättis meie saatus minu abikaasa. Isegi sellel õhtul ta tegeles oma armastatud spiritismiga. Ühing „Ellis“ pidas oma istungit ja nimelt seekord Wera juures. Olin kuulnud, kuidas mõningad wõõrad tulid kõigi läbi, ent nüüd oli wäljas kõik waikne. Nähtawasti oldi juba kogunetud muusikatuppa, ja sealt ei suutnud minuni tungida ainustki häält. Sellewastu ma kuulsin surutud kõnelust kõrwaltoast. Meie naabrinnal oli külaline. Ma teadsin samuti, kes. Kõrwaltoas elas nimelt Wera endine toatüdruk, Tatjana, ja nüüd külastas teda tema õde Marusja.

Ned olid sündinud Wera pärismõisas. Nende isa oli üks Wera isa, polkownik Lawrowi rentnikke. Marusjal oli olnud eriti tormiline saatus. Kui ta oli weel üsna wäike, lapsendas ta rikas lapsitu leski, kes elas Lawrowi läheduses olewas mõisas. Marusja oli üles kaswanud rikastes oludes. Ta oli parajasti saanud täiesealiseks ja pühitses Mojkwas oma esimesi pallivõite, kui kõik warises kokku. Leski suri ootamatult, ja selgus, et ta lapsendamise õiguslikku külge polnud korraldanud küllalt seaduslikult. Pärandus langes mõningate kaugete sugulaste kätte, kes Marusjale ei tihanud anda ainustki penni. Nii ta seisis järsku maailmas üksi ja abitult. Minu ema oli Marusja kasuema sõbranna, ja kui see suri, kutsus ta Marusja meie juure elama.

Kesteab kui kaugele wõib ulatuda muretu mäng, mis sagedasti areneb kahe noore inimese wahel.

Mõnel silmapilgul ma mõtlesin kindlasti Marusjast kui oma tulewaiest naisest, — kuni kohtasin Werat ja mu elus teiste naiste jaoks kadus igasugune mõiste. Ka ei saa kunagi unustada õhtut, mil istusin Marusjaga koos ja jutustasin talle oma eelseiswast kihlusest Weraga. Alles siis selgus mulle, kui kibedasti ta oli pettunud. Marusja ei öelnud alul midagi, muutus laipkahwatuks ja tõusis minemiseks püsti. Kuid uksel ta pöördus weel kord ja hüüdis: „Seda sa pead kibedasti kahetsema, mina oskan kätte maksa.“

(Järgneb.)

Autojuht Seelandi laip noodas.

Autoönnetuse osalisteſt ainult Aleks. Wanaase leidmata.

Miks ei hakanud uppunu traali otsa?

Neljapäewa hommikul kella 8 paiku triinbas kalur E. Uiga autoönnetusel uppunud autojuhi Aleksander William Seelandi laiba Emajõest wälja. Uppunu oli jäänud õnnetusekoha ja kalurimaja wahel noota. Tema isik tehti esialgu kindlaks riietuse järele, kuna näägu oli moondunud tundmatuseni. Laip oli roiskunud ja temast lewines üsna tunduwal määral gaase. Leidmatuks on jäänud Aleksander Wanaase.

Kalurite omapärane saak.

Kalur Eduard Uiga, kelle elamu asub wähe ülewalpool ujulat, asus paari päewa eest noodatõmbamisele. Esimesed katsed tehti Muuge kohal, kus kaldaäärsed jääwabad, kuna linnatwahel on kaldad weel jääpankade all.

Kolmapäewal lastis kalur aga oma majast wähe ülewalpool loomusekohal jää lahti raiuda ja kella ½8 paiku neljapäewa hommikul asus nelja mehega noodatõmbamisele. Esimese loomuse tegemise ajal tundus noot wäljakiskumisel erakorraliselt raske, mispärast kohe arwamine tekkis, kas mõni uppunu ei ole jäänud noota.

Arwamine osutus õigeks, kui noodapära kaldale jõudis. Sees ei olnud lihtki kala. Küll ujus aga wõrgus must mehemügermus. Ilma et meest oleks kaldale tõmmatud, rutati ujulasse, kust jubedast leiust teatati telefoniteel politseile.

Uppunu osutub autojuhiks.

Politsei kohale jõudnud, tõmbawad kalurid pootshaakidega laiba jää-äärele. Nägu on tugewasti moondunud, mudane ja hall ning näowormid tundmatuseni wormunud. Uppunu on riietatud musta jopesse, kuna jalas on üle põlwede ulatuw. wildid, mis tallutatud autokummidega. Riietuse järele tuntakse ära, et see on 3. jaanuari öösel õudse autokatastroofi kaasa teinud autojuht Aleksander Seeland. Jope seesmisest taskust paistab liitriline pudeli kael.

Kauaseſt weestwiibimisest on muutunud riided pudedaks ning rebenewad mitmest kohast laiba pootshaagiga tõmbamisel. Samuti tulewad kummitallad wiltide küljest lahti.

Autojuht Aleks. Seeland.

Wankrile tõstmise juures lewib laiba juurest gaase. Nähtawasti on see surnukeha rohkem roiskunud, kui nädala eest wälja tõmmatud H. Pärtelpoja ja A. Wanaase omad.

Laip leiti traalitud piirkonnast.

Kalurid lastsid nooda wette õnnetusekohal ja tõmbasid selle wälja otse kalurimaja ees. Sellega liikus noot piirkonnas, mis talwel piinliku hoolega läbi traalitud. Jääb arusaamatuks, miks ei hakanud laip traali otsa. Olid ju traali harud naaskelterawad ning hakkasid külge igale wähemale kui ettepuutuwale asjale. Nähtawasti asus aga laip kuski augus, milliseid Emajões siin ja seal ette tuleb.

Wõimalik, et laiba noota sattumisel oli kaastegew weduraurik, mis wähe aega enne kalurite püügi juure asumist Tartust Wõrtsjärwe sihis wälja sõitis. Wõib olla, et auriku lained laiba tema algasukohast wälja tõid. Ent kes küll teab kõiki wete saladusi.

Noot heidetakse uuesti wälja.

Enne kui wäljatõmmatud laip ära wiiakse, teewad kalurid weel ühe loomuse. Noot lastakse endisest kohast sisse. Juba teatab noodapära wedaw noormees, et noot tuleb raskelt järele. Loodetakse näha ka teist seni leidmata laipa, Aleksander Wanaase oma. Selgub aga, et noodapäras sipleb wihaselt 5—6-naelane purikas, kes otsib wäljapääsuteed ikka wähemaks jääwast liikumispiirkonnast.

Kalur on walmis otsimist jatkama.

Kalur teatab, et ta on walmis uppunu otsimiseks noota tõmbama ka allpool ujulat, kus tal on kaks loomusekohta. Kuid enne tuleb jää kaldast lahti raiuda ja sellejuures tekkiwad kulud peaks kandma kas otsitawa omaksed wõi wastatawad asutused.

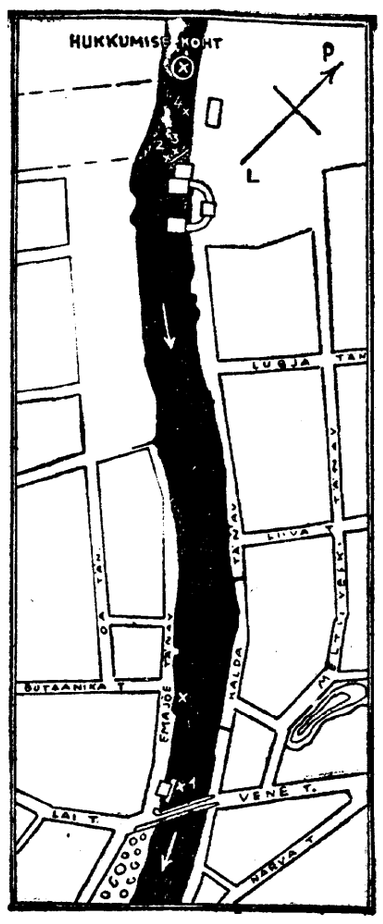

Ristikese nr. 4-ga on märgitud A. Seelandi laiba wäljatõmbamise koht.

Prof. Setälä Õpet. Eesti Seltsis.

Külalist terwitas Seltsi esimees prof. Mark.

Jutuajamine Ingeri reisust.

Prof. E. N. Setälä wiibis kolmapäewa õhtul Õpetatud Eesti Seltsi koosolekul, kuhu oli ilmunud terwe rida meie ülikooli õppejõude, üliõpilaſi ja teisigi, kes huwitatud Soome suure teadusemehe külaskäigust Tartusse. Ühes prof. Setäläga wiibisid koosolekul ka tema saatjad — mag. Hakulinen, mag. Pakarinen j. t.

Koosoleku alul terwitas külalisi Õpetatud Eesti Seltsi esimees prof. J. Mark, awaldades headmeelt oma keskel näha soome-ugri keeleteaduse uue ajajärgu loojat ja andekamat teadusemeest. Säärased külaskäigud aitawad suuresti kaasa waimse koostöö tihendamiseks Eesti ja Soome wahel.

Koosoleku lõpul, peale dr. O. Looritsa referaati tänas prof. Setälä terwituste eest. „Olen teist korda Õpetatud Eesti Seltsi koosolekul. Esimest korda wiibisin seltsi külalisena tol ajal, kui olin läbisõidul uurimuskäigult liiwlaste juure. Siis oli seltsi esimeheks prof. Meyer ja selts kandis ametlikku nime Gelehrte Estnische Gesellschaft. Nüüd on tõusnud uus, noor sugupõlw, kes omal keelel arendab teaduslikku tööd ja muhendab neid tööjaawutusi, mis selts on awaldanud waremais saksakeelseis töis. Selleks on minu paremad soowid ja weelkordne tänu lahkete terwituste eest."

Külalisele awaldati elawat kiitust.

Prof. Setälä muljeid Ingeri matkast.

„Keelemurre heinakoormas".

„Ingeri on meile suletud maa. Ainult see osa, mis Eesti all, on waba teaduslikule uurimusele ja mul oli soow tutwuda sealse praeguse olustikuga ning wõimalustega teaduslikuks tööks. On ju Ingeri maanurk, kus leidub wäga mitmeid erikeele-sugemeid ja rikkalikku materjali rahwalaulude kogumiseks.

Minu reisu ülesandeks oli siis õieti puhtteaduslik ekskursioon, kuid sellest kujunesid kaunis suurejoonelised hõimupäewad. Rahwast oli kogunud rohkesti mind wastu wõtma ja ühised kooswiibimised wõtsid õige meeleoluka ilme. Laulukoorid esindasid laule, deklameeriti ja peeti kõnesid. Kulla külas oli ilmunud meid pealt kuulama ka ingerlaſi raja tagant, kuid need aeti sealsete wõimude poolt laiali.

Rahwuslik töö ingerlaste seas näib rõõmustawalt edenewat. On asutatud lugemislaudu — Kulla külas wõtsingi osa ühe säärase asutamispeost — ja ollakse energiliselt muudegi kawatsuste teostamise juures.

Üht huwitawat asjaolu märgiksin weel. Nimelt asub praegu raja taga wäikene Kukkosi külakene, mille elanikud kõnelewad täiesti omapärast ja mitmeti erinewat wadja murret. Olen seal kunagi warem käimud. Ise nad endid wadjalasteks ei tunnista. Neil päewil juhtus niisugune lugu — nagu sellest ajalehedki kirjutanud — et kolm meest on heinakoormas salaja üle piiri tulnud. Need mehed kuuluwadki Kukkosi elanikkude hulka ja mul oli soow nendega kokku saada.

Kahjuks ei läinud see mul korda, kuna mehed hoitakse esialgu wõimude poolt kinni. Wast saab edaspidi neid kuulda ja näha. Praegusele keeleuurimusele pakuks see omapärane Kukkosi murre igatahes huwitawat materjali, pealegi kui arwesse wõtame, et wadja keele uurimine on siiani kaunis puudulik.

Kuldneiu-kõne.

Tuletame meelde prof. E. N. Setälä huwitawat kõnet reede õhtul kell 6 Rahwaluule seltsis filosoofia seminari ruumides ülikooli peahoones kolmandal korral. Kõne on maksuta ja wõiwad seda mitte-seltsilikmedki kuulama minna. Loodame, et meie akadeemiline noorsugu ja muudki rohkesti osa wõtawad soome kuulsa teadusemehe ettekandest. Tingimata huwitab „Kuldneiu" eriti meie õrnemat sugu ega jäta külmaks meessaugareidki.

Kanad munewad kulda.

Esimene kewadine munasaadetis läks teele.

Kanamunade eksport, mis meil talwekuudel waibub ,algab harilikult kewadel jälle aprillikuul. Möödunud aastatel tõusis munade wäljawedu aprillikuul harilikult juba üle 1 milj. muna. Käesolewa aasta külmade ilmastikuoludе tõttu ei ole munade wäljawedu seni üldse olnud. Alles eile läks Saksamaale teele esimene munasaadetis, mis ei olnud küll suur, kuid määrab siiski ära munaeksportöörid hooja algust. Teele saadeti 2 kasti mune (240 tk.).

Munaeksportöörid ootawad kewadise hooaja algust. Üle kogu maa on juba mune kokku wõtma hakatud, kuid selgub, et eksportöördele on suureks walulapseks halwad teed. Munadest, mis Tallinna senini kokku toodud, läheb sorteerimisel eksporteeritawa kauba hulka ainult 20 protſ. 80 protſ. on halbade teede tõttu kokkuwedamisel sedawõrd rikkeid küljes saanud, et neid sisetarbimiseks ei tulnud müügile lasta.

Mis aga puutub käesolewa aasta munaeksportöörid wäljawaadetesse, siis on asjatundjate arwates need õige head. Loodetakse, et 1931. aasta jooksul wõikseme wälja wedada kuni 35 milj. muna, eelmise aasta 25 milj. asemel.

Nii optimistlikke wäljawaateid põhjustab asjaolu, et kanade arw on meil igal pool suurenenud. Peale selle on munaeksportöörid talwe jooksul loonud õige laialdase ja korralikku munadekogumise wõrgu üle maa. Kogumise korraldus on möödunud aastaga tublisti paranenud ja täienenud.

Mis puutub kanamunade hinnasse, siis ei ole need mingisugust hinnalangust läbi teinud. Munade hind on praegu ilmaturul täpsalt seesama, mis möödunud aastalgi. Selle tõttu on turuwõimalused head. Saksamaal juba oodatakse eesti munade kohalejõudmist. Sealt on mitmel puhul pööratud meie eksportööride poole järelpärimistega, kuna meie munasaadetised teele asuwad ja millisuste hindadega.

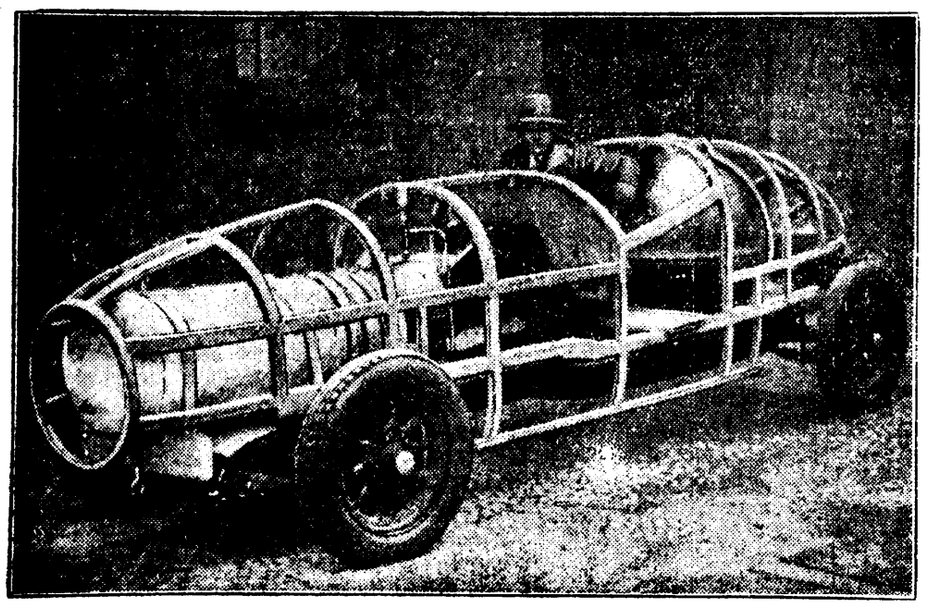

Raketautto piirkuse ja hapnikuga.

Berliinis demonstreeriti neil päiwil asjatundjatele ja ajakirjanikkudele dr. Heylandti poolt konstrueeritud rakettautot, mis kütuseks tarwitab wedelaid aineid. Autole on jõuaineks weeldatud hapnik ja piiritus. Lähematel nädalatel tahetakse katseid uuetüübilise raketautoga jatkata ja prowisõite teha.

Murdwa gus liikuwal kaubarongil.

Kui kolmapäewa õhtul kitsaroopalise rong Kohila jaama jõudis, selgus, et ühte kinnisesse kaubawagunisse oli sisse murtud. Waguni otsalauad olid läbi saetud ja kangiga nii suur auk murtud, et mees wabalt sisse wõis mahtuda. Selgus, et wäikekiiruse saadetistest oli kadunud 3: üks 25 kg pakk mitmesuguse manufaktuurkaubaga, üks 60 kg ja teine 25 kg pakk puuwillase riidega. Saadetised olid teele läkitatud Kreenbalti poolt Tallinnast. Mitmel pakil olid otsad lahti tehtud, et järele waadata, mida pakk sisaldab. Sissemurdmine wagunisse sündis arwatawasti Tallinna-Wäike ja Männiku jaamade wahel, nagu oletada wõib raudteel leitud lauatükkide järele. Wargaid ei ole korda läinud tabada.

Nõudmised Diskontopanga wastu kuni 14. maini s. a.

Diskontopanga likwideerimiskomisjon teatab, et need, kellel panga wastu nõudmisi, teatagu sellest kuni 14. maini s. a. Peale seda tähtaega esitatud nõudmised ei leia enam rahuldamist.

Sügisel 17 näitust.

Soowiawaldused otsustamisel.

Põllumajanduspeawalitsusele on senini tulnud kokku 17 põllumajanduslikult organisatsioonilt palweid lubada korraldada käesolewa aasta sügisel põllumajanduslikke näitusi. Maakondliste näituste pidamiseks on tulnud palweid 7. Tartu Põllumeeste Selts tahab korraldada Tartu maakondlist näitust Tartus. Walga maakondlist põllumajanduse näitust tahetakse korraldada Helmes; Petserimaa oma — Petseris; Wirumaa näitust — Wäike-Maarjas; Wõrumaa põllumajanduslikku näitust Räpinas ja Wiljandimaa oma — Wiljandis.

Järwamaa põllumajanduslikku näitust tahetakse samuti pidada, kuid ei ole weel selge koht, kus seda korraldada. Kõne all on Türi ja Paide. Arwata on, et põllutööminister teeb otsuse Paide kasuks. Ülejäänud 10 näituse pidamise palwet on kihelkondliku näituse korraldamise loa saamiseks.

Põllutööminister otsustab palwed kuuldawasti selle nädala lõpul. Ministeeriumist on kuulda, et palwed wõib olla kõik rahuldatakse.

Tulekahju Tammistu wallas.

Kolmapäewal põles maani Tammistu wallas, Londi asunduses, Londi talus, Ida Kuke päralt olew palkidest elumaja. Tules häwines toakraam, riided, wilja, põllutööriistu, hobuseriistu, 30 puuda loomapõhku, 60 puuda heinu, mitmesuguseid dokumente ja wekslei ning 130 kr. raha. Põlenud elumaja hinnati 2500 kr. ja kraami wäärtusi 1000 kroonile. Maja oli tule wastu kindlustatud „Omas" 1000 kr. ja E. Kogu Kindlustusseltsis 2500 kr. wäärtuses, kuna kraam oli kindlustamata.

Tuli on saanud alguse elumaja põõningult katkise korstna läbi. Tuld kustutati koduste abinõudega ,kuid weepuudusel ei suudetud tulele piiri panna. Kraami päästmise juures on saanud kahjusaaja ja ta mees kergeid tulehaawu.

Wiljandi maawalitsuse tõrkumisest ei tulnud midagi wälja.

Neljapäewal kuulutas riigikohus otsuse inſ. Wambola-Simptmanni ja Wiljandi maawalitsuse wahelises kohtuasjas, mis 19. märtsil juba riigikohtus arutusel oli. Inſ. Simptmann ehitas omal ajal Wõhma-Soomewere kiwitee. Tee tegemise juures tuli 60 kantsülda kiwe puudus ja ettewõtja muretses need omal kulul. Maawalitsus tõrkus aga nende eest maksmast. Rahukogu ja kohtupalat olid nende kiwide arwel inſ. Wambola-Simptmanni kasuks 3988 kr. wälja mõistnud. Selle otsuse peale antud Wiljandi maawalitsuse kaebuse jättis nüüd riigikohus tagajärjeta.

Riigiametnikkude kõrwalteenistus.

Walitsus asub küsimuse selgitamisele.

Wabariigi walitsus otsustas ministritele ülesandeks teha, esitada kahe nädala jooksul walitsusele erilise küsimuslehe järele andmed nende riigiteenijate kohta, kelle palk kooskõlas ette on nähtud üle 140 krooni kuus ja kes lisa- wõi eritasu eest täidawad teises ametkohas ülesandeid, kas riigi- wõi eraasutustes ja ettewõtetes.

Selle sammu põhjuseks on asjaolu, et hiljuti riigikogu koosolekul juhiti tähelepanu, et mõned riigiametnikud, näiteks majandusministeeriumist pidawat peale oma otsekohese ametikoha weel teisi riigiameteid ja kohti ning seiswat eraettewõtete teenistuses, mille tõttu nende teenistuse kogusumma ületab ministri kuupalga. Ühtlasi pidades kõrwalteenistusi ei saa riigiametnik kogu oma tööjõudu pühendada riigiasutuse huwidele. Ka on praegu palju tööta inimesi, kuna mõned oma käes mitu kohta kinni peawad.

Walitsus kiirustab asjaajamist ametiasutustes.

Wabariigi walitsus otsustas ministritele ülesandeks teha, korraldada iga aasta maikuu jooksul neile allowates ametikohtades lõpetamata asjade, nagu kirjawahetuse, palwete jne. üldist läbiwaatamist ja otsustamist ja tarbekoral seks eri komisjon moodustada. 1. juuniks lõpetatud asjade kohta, mis asutusse saabunud enne 15. maid, peetakse kokku akt, milles kirjeldatakse põhjust, mis asja lõpetamist takistanud.

Tihti kuuldub kodanikkude seas kaebusi, et meie ametiasutused asju liiga aeglaselt ajawad, mõned asjad ametiasutustesse seisma jäätawad, teised aga hoopis kalewi alla kaotawad. Niisugused nähted tekitawad kodanikkude seas põhjustatud nurinat. Walitsus on nüüd küsimust pikemalt kaalunud ja selle tulemuseks on käesolew korraldus, mis loodetawasti ka tulemusi annab.

Riigimeeste suurkohtamise paik.

Praegu politilistes ringkondades elawaks kõneaineks olewa Saksa riigimeeste — riigikantsler Brüningi ja wälisminister Curtiuse Inglismaa-sõidu ajal juulikuul on nõupidamiste kohaks Inglise riigimeestega walitud Chequers, kus asub Inglise peaministri ametlik suwekorter, mitte kaugel Londonist. Teatawasti leiawad need nõupidamised aset 5.—9. juunini.

Katastroof Chicago all.

Hulk inimesi maa-aluse tulekahju ohwriks.

Chicagost, 16. apr. Seni selgitamata põhjustel puhkes ühes tunnelis, 15 meetrit maa all, kus 35 töölist tegewuses oli, suur tuli lahti. Tuld ei märgatud enne, kui tunneli suust suured suitsupilwed wälja tungisid. Tuletõrjujad tõid tunnelist 15 meest wälja raskete suitsumürgituse tundemärkidega. Ühekja töölist saadi laipadena kätte. Ülejäänud 11 töölist ja 10 tuletõrjujat on juba 14 tundi maa all, mispärast arwatakse, et nad on tules hukkunud.

Tunnelis walitseb nii suur palawus, et tuletõrjujate kummist riietuse wooder sulama hakkas. Politsei sulges tänawad, kuna suured rahwahulgad õnnetuspaigale kogunesid.

HAG-KOHWI ei ole asealne, waid peeneim ehtne oakohw, millist kõrwaldatud koffeiin.
HAG-KOHW hoiab südant ja närwe

Ü. Eesti Noorsoo Ühenduse (Ü. E. N. Ü.) loteriipiletiga võib võita 6 korda, kui enne 22. aprilli s. a. loteriipileti olete omandanud ja pileti all servas oleva kupongi hiljemalt 22. aprilliks ära saatnud Tallinna, Lossi plats nr. 4.

Omaabi, aga kuidas?

Põllumajanduslíste laenude küsimus Lõuna-Eesti põllumeeste päewa ees.

Üheks põlewamaks küsimuseks, mis Tartu Eesti Põllumeeste Seltsi poolt korraldatud Lõuna-Eesti põllumeeste päewa kawas esineb, on kahtlemata põllumajandusliku krediidi küsimus. Põllumajanduse kriis on üldine, ta tabab mitte ainult meid, waid ka teisi maid ja maakondi. Kuid ei saa öelda, et põllumajanduslikkude krediitide küsimus puudutaks kõiki Eesti maakondi samal määral kui näiteks Tartumaad. Siin ja üldse Lõuna-Eestis tundub see probleem palju teravamana kui mitmetes Põhja-Eesti maakondades. Lõuna-Eestit huwitab peaasjalikult see, kuidas korraldada juba olewaid laene, nii et nad oleksid wähem rõhuwad ja wastaksid põllumajanduse praegusele kandejõule. See asjaolu wäljendub munseas ka asjaolus, et suurem hulk talude haamri alla minekuid tuleb ette Lõuna-Eestis: Tartu-, Walga-, Wiljandi- ja Petserimaal.

Statistika keskbüroo kokkuwõtte järele oli läinud aastal talude wõlakoormatus järgmine (miljonites kroonides):

	ostutalud	riigirenditalud	ajundustalud	muud	kokku
Riikl. laenud ja wõlad	9,6	3,6	18,8	3,3	35,3
Eraloenud ja wõlad	20,3	2,2	3,8	2,5	28,8
Kokku	29,9	5,8	22,6	5,8	64,1

Sellest näeme, et ostu- ja ajundustalude wõlakoorma wahe ei ole wäga suur. Kuid tähtis on, et ajundustalude wõlad koosnewad peamiselt riiklikkudest laenudest, kuna ostutalude wõlgade raskuskeskpunkt langeb eraloenude arwele, mille protsent kangelt suurem esimestest.

Summa, mida põllumajandus nende laenude katmiseks tähtajaliste maksude näol iga aasta peab wälja andma, wõrdus 1930. a. umbes 13,87 miljoni kroonile. Sellest langes ostutalude arwele 9,26, riigirenditalude arwele 1,3, ajundustaludele 2,31 ja muude talude arwele 1,27 miljonit krooni.

Kolmandaks asjaoluks, mis halwendab ostutalude seisukorda ajundustaludega wõrreldes, on laenude jaotus aja järele. Lühiajalisi laene oli ostutaludel 1930. a. 22,3 miljonit krooni, pikaajalisi ainult 7,6 miljonit krooni ehk esimesi oli ümmarguselt kolm korda rohkem kui teisi.

Haopis teist pilti näeme ajundustalude juures. Siin on lühiajalisi laene umbes 5 korda wähem kui pikaajalisi ehk wastawalt absoluutarwudes 18,8 ja 3,8 milj. krooni.

Raskem on selgust muretseda küsimusse, kas põllumajanduse praegust wõlakoormat meie oludes raskeks tuleb pidada. Hariliku kalkulatsiooni järele, mida wastuwaidlemata tõena wõetakse, tõuseb wõlakoormatus 14,5 protsendini koormatud kinniswara wäärtusest. Seda summat ei saa kõrgeks pidada, seni kui maksew on alus, s. o. kinniswara wäärtuse hindamine. Kas wõime seda absoluutse kindlusega wõita? Waewalt küll, sest raha wäärtuse tõus, mis peegeldub hindade languses, pole tabanud mitte ainult tegewus-, waid ka põhikapitali selle sõna laiemas mõttes. Tarwitseb ainult heita pilku kinniswarade aksjonitele, ja näeme warsti, et talude hinnad on langenud eelmiste aastatega wõrreldes. Kui meil käepärast oleksid andmed talude praeguse wäärtuse kohta, siis muutuks wahekord tunduwalt, sest mida rohkem langeb kinniswara wäärtus, seda raskemaks muutub wõlakoormatuse kandmine, seda raskem on leida wahendeid ühe ja sama protsendi- ja kuštutusnõudluse täitmiseks.

Tröökstida ennast wõrdlusega teistest maadest wõi ennesõjaaegsetest oludest, oleks meie arwates ettewaatamatu. Seisukord on tõsisem kui statistika seda, statistika ilma enese jüüta, näitab.

Põllumajandusel on ligikaudu 30 miljk. r. eest lühiajalisi wõlgu ja see on kalju, mida omaabi, olgu see nii hiilgaw kui tahes, üksi, ilma riigi abita, paigalt nihutada ei jõua. Wähemalt osa sellest summast peame katsuma ümber muuta pikaajalisiks. Missuguseid wäljawaateid selles sihis olemas ja kuidas neid kasutada, sellest kuulewad põllumehed nende suust, kes kõige kompetentsemad käesolewas küsimuses. Niipalju wõib aga ette öelda, et ülesanne kerge ei ole. Meie siseturg on liiga kapitaliwaene selleks, et omal jõul läbi wiia operatsiooni sõõrases ulatuses. Wälisturul aga oleme „tänu“ eelmise walitsuse üksköiksusele ja saamatusele, kes end. põllutööminister A. Keremi kawa Maapanga obligatsioonide paigutamiseks ilusasti kalewi alla mattis, laiknud soodsa momendi mööda minna. Sellepärast seisab ka praegune walitsus, kes põllumajanduslikkude laenude küsimuse tegi üheks tähtsamaks punktiks oma tegewuskawas, suurte raskuste ees.

Omaabi laenude pikendamises leiab siiski ühe suuna, kus ta piiratud ulatuses wõib tegutseda. See on nõudmine, et krediidiaparaadi kulu tuleb wähendada.

Kui põllumehed sellele nõudmisele oma tuge annawad, siis ei jäta see mõju awaldamata. Laenuprotsendi alandamisega ei saa muidugi muuta lühiajalist laenu pikaajaliseks, kuid teatawat abi pakub seegi tee, eriti siis, kui tõik wõimalused ära kasutatakse.

„Meie keskkooli tasapind“.

Mitmesugused mõtteawaldused kultuurisõprade koondise kõnekoosolekul.

Arwustawad ja muudatusinõudwad hääled.

Wiimasel Kultuurisõprade koondise koosolekul Tartus esines prof. G. Rägo ettekandega teemil: Meie keskkooli tasapind. Kaasreferentidena esinesid prof. P. Haliste ja dotj. J. Nuut. Läbirääkimiste all wõeti elawalt sõna mitme ülikooli õppejõu ja keskkooli juhataja poolt. Koondise poolt on meile järgmine koosoleku käigu kirjeldus awaldamiseks saadetud.

Prof. G. Rägo: Tunnen keskkooli lõpetajate wõimeid lähemalt ainult ühes keskkooli tuumaines, matemaatikas. Keskkooli üldtasapinna arwustamisel tuleb diagnoos saada kaudsel teel, mis raskendab küsimust. Kuid ka ühel alal tehtud ükfikasjalikud tähelepanekud wõimaldawad siiski teha järeldusi keskkooli üldise õpetuse ja wõimete kohta.

Olgu keskkooli lõpetanute wõimete kohta matemaatikas toodud mõned näited. Ei saa näiteks pidada loomulikuks, kui õpilane ei tea mitu gr on kg-s, wõi kui ta ei oska 7700 jagada 1120-le, nii et resultaat läheb rohkem kui 100 wõrra lähku õigest, wõi õpilane arwab, et $^1/_5 = ½ + ^1/_3$ (õnneleja teab weel rea näiteid). Ei saa ka pidaba loomulikuks, et meil keskkooli lõpetajad tihti ei tunne korralikult ühtki wõõrkeelt. Annab end tunda üldise intelligentsi puudus. Peaks nõudma wähemalt miinimum loomiswõimet. Puudub probleemi seadmise oskus. Ei osata oma mõtteid sõnas ega kirjas rahuldawalt wäljendada. Wastutustunne töö tagajärgede eest puudub pea täiesti. Abstraktset mõtteküiku kardetakse. Töös puudub waimustus.

Kui füüdi õpetakse kõigepealt kodust — siis oli kodu eestlaste jaoks ka warematel aegadel suurelt osalt sama, kuid keskkooli õpilaste tasapind oli teine. Teadmisi wõib ülikoolis anda, kuid üldarengut, kui see keskkoolis on jäänud nõrgaks, mõjustada, on wäga raske.

Õppejõudude tuleb tihti laskuda algkooli õpetaja tasemele, kuid produktiiwse töö tähtsam saadus — kõrgem haridus, jääb saamata.

Mida tuleb pidada eelnewas mainitud puuduste põhjuseks:

1) Tarwiliku selektsiooni (waliku) puudumine keskkooli kursuse alul.

2) Algkoolide ühtlusetu tasapind ja sellest tingitud keskkooli õpilaste ühtlusetu ettewalmistus. Keskkoolis kulub tihti terwe esimene aasta õpilaste tasapinna ühtlustamiseks.

3) Keskkooli olemasolewast õppekawast ei peeta kinni ja seda ei wõeta küllalt tõsiselt.

4) Liig suur eriüühiliste koolide arw, mis annawad osalt teadmisi, mitte aga tarwilikku üldharidust.

5) Wõrreldes lühikene õppeaeg. Wälismail on ülikoolieelne õppeaeg 1—2 a. pikem kui meil, kusjuures töötunimused ja töowahendid on paremad.

Mida tuleks teha nimetatud puuduste kõrwaldamiseks:

1) Teostada selektsiooni keskkoolis, nii sisseastumisel kui lõpetamisel.

2) Niikaua kui pole leitud nut paremat selektsiooni wiisi, tuleks wõtta uuesti tarwitusele eksamid.

3) Tuleb tõmmata kindel piir kutseõpiliste ja üldgümnaasiumide wahel. Esimesed ei pruugiks üldse oma õpilasi ette walmistada ülikooli jaoks ja nende kawa ei tuleks üle koormata üldainete õpetamisega. Senise kawa juures ei saawutata õpuks kutseõpilistes keskkoolides ei ühte ega teist.

4) Kõrgema haridusse ettewalmistamiseks tuleb wäljawalitud koolide juurde asutada eriklassid (6. õppeaasta) ülesandele täpselt koondatud õppekawade ja töömeetoditega. (Õneleja arwates tuleks projekteeritud klasse awada üle riigi umb. 25.)

On wale kui algkooli ja keskkooli nõudeid projekteeritakse nõuda, et ka kõige anbetum ja nõrgem peab lõpetama.

Prof. J. Uluots (õigusteaduskonna dekaan): Prof. Rägo on wast omad arwamised ülikooli sisseastujate ja ka ülikooli lõpetajate kohta liig üldistanud: Liiga nõrkade üliõpilaste prosk. ei ole mitte suur. Ka kõige parem kool ei paranda õpilaste konstitutsiooni.

Meie kool endast ei saa õpilasi teha paremaks ega halwemaks, selle tõttu on asjatu liig suur usk koolisse. Aga wale on siiski see, kui anbetuid ja nõrku lastakse lõpetada. Demokraatia mõiste just eeldab teatawat selektsiooni. Andekamaid on tarwis toetustada.

Eelnewas mainitud wead põhjenewad laiemaile wäärkäsitlusile, mis ilmnewad kogu meie riigielus. On tarwis ka koolialal hakata ratsionaliseerima.

Täienduskursus on põhimõttelikult mõeldaw ainult ajutise nähtusena. Selektsioon peab warem algama ja peab teostuma keskkoolis endas. Kogu meie haridusse huwides on, et meil osalt juba algkoolis, aga weel enam keskkoolis paunakse maksma kindel ja järjekindel walik.

Kuid puudus ei seisa üksi organisatoorses küljes, waid ka wastawas waimulises baasis. Meil puudub weel kindel rahwuslik kultuurprogramm ja seetõttu kultuuriline iseteadwus ja huwi nii laiemais ringkonnis kui ka koolis.

Prof. Rägo: Õpilaste kõrgwõimed pole ainukesed, mis on mõõduandwad. Kooli sisemisest ja nõudeil on siiski suur tähendus õpilaste arengule.

Prof. P. Haliste: Teataw pinge keskkooli ja ülikooli wahel on alati olemas. Keskkool ei rahulda kunagi ülikooli täiel määral, kuna keskkooli ülesandeks pole mitte üksi õpilaste ettewalmistamine ülikooli jaoks. Kuid praeguse probleemi seadelduse juures jääb siiski teataw küsimus püüma, ülikoolis arwatakse olewat umb. 30 prosk. õpilasainest, kes oma loomulikkude eelduste tõttu ei peaks siin olema. Ainete walikul on tihti näha, et üliõpilased ei tea ise põhjendada, mis nad tahawad ja mis neid huwitab. Meie keskkooli tüübid on liiga segipaisatud. Keskkooli korralduses on puudusi, mida tuleks kõrwaldada. Koolide laheks põhiaineks on matemaatika ja wanad keeled, kuid meil on ka humanitaargümnaasiumides wähendatud klassilisi keeli ja suurendatud loodusteaduslisi aineid. Ka uue keele alal ei pääse meie katsetamise ajajärgust.

Peale keskkooli korralduse on füüdi tänapäewa keskkooli tasapinnas ka üldine õhkkond, aeg. Tagasimineku on wõimalik konstateerida ka wälismail.

Wõimalused parandamiseks:

1) Keskkooli aeg peaks olema pikem (6 aastat).

2) Oleksid mõeldawad sisseastumise eksamid ülikooli. Meie inimaines pole üldiselt küll mitte halwem kui mujal.

Dr. J. Nuut (matemaatika dotsent): Meie keskkooli ülesandeks peaks printsiibis olema elu jaoks jätkuwalt ette walmistada ainest, mis on parem praegusest. Kas seda meie keskkool suudab, on küsitaw.

Matemaatika teaduskonnas korraldatud proowikatsete juures algajaile tuli õigeid wastusi 36 prosk., kusjuures wastuseid alla kesktaseme oli enam kui üle kesktaseme. Ülesanded olid wäga lihtsad. Selektsioon keskkoolis on hädatarwilik. Keskkooli humanitaarharul puudus praegu tõesti tunnu, humanitaarharu kawa wõib pidada teatawaks arusaamatuseks, tundub nagu oleks humanitaarharu ainult neile, kes mujale ei suuda minna.

Prof. Th. Lippma: Keskkooli tasapinna juures pole tõesti mitte kõik korras. Lihtsaid ladinakeelseid nimetusi kirjutatakse tehniliselt waleski (ka mahakirjutamisel). Sõõ pole üksi anbetuses, waid ka hooletuses ja teatud distsiplinerimatuses. Kes praegukujunenud korra juures ei wõida lõpetada ülikooli? Sarnaseid polegi. Kuid, mis kasu on tegelikule elule sarnasest mehaanilisest lõpetamisest.

Dir. H. Karss: Ei ole õige, et keskkoolis praegu selektsioon puudub täiesti. Seda toimetatakse wahel päris suureski ulatuses. Kui aga selektsiooni keskkoolis weel enam rõhutada, siis peab seda loogiliselt tegema ka nende õpilaste kohta, keda algkool saadab keskkooli.

Ei usu, et lisaklass tooks palju muutusi. Loomulikum oleks kui selektsiooni seaks siise ülikool. Walign ülikool keskkooli lõpetajaist need, kes on kõhasemad, eksamist läbisaajate arw näitaks siis ka eri koolide tublidust ja kannustaks keskkoole.

Prof. P. Kogerman: ülikooli õppejõuna on raske ja mitte päris õige kogu süüd lükata keskkoolile. Testide juures tuleb ette, et esimesel korral kukub läbi ligi 70 prosk., teisel korral samast rühmast saab läbi 60 prosk. Kas siin on süüdi keskkool? Meil pole suuri wõimalusi õpilaste intelligentsi hindamiseks. Absoluutset mõõdupuud on raske leida. Tihti on tegemist juhusega, kas kõige andekamad wõiwad wahel eksida, wõi mõnd küsimust mitte teada.

Dir. A. Raudsepp: Selektsiooni pole kerge teostada. Anded on mitmesugused. Laskele ei saa kõigile asetada ühesuguseid nõudeid. Iga õpetaja, ka ülikoolis, hindab kõige pealt oma ala. Keskkoolis langeb ka praegu kuni 50 prosk. wälja esimeses ja 20 prosk. wiimases klassis. Ka see on selektsioon.

Impulsid puuduwad praegu tõesti suurel määral. Kodu, seltskonnas jne. nähtakse lodewust, töö hinnatakse kui nuhtlust. Puuduwad korralikud õpperaamatud ja õppemeetodid. Praegune kawa on ülekoormatud. Õppeaeg peaks olema pikem.

Dir. J. Adamson: Selektsioon oleks tarwilik. Siin liitub aga küsimus, kas maa wõi linna kool, kas era wõi awalik kool. Ülerüüklikud kontrolltööd ja katsete statistika ülikoolis näitowad, et maa- ja erakoolides on palju nõrgalt ettewalmistatud õpilasi. Meie hariduspoliitika sihtjoones peawad muutuma. Aga peab hakkama enam tööd teegema ja selle töö kontrollimiseks on tarwilikud eksamid. Senised katsetööd, mille teemad koolid ise walinud, on olnud sagedasti nii õpetajate kui õpilaste poolt ettewalmistatud. Sarnased tööd on ainult teatawaks pettepildiks, mis warjawad nõrgemaid koole.

Hilise aja tõttu katkestatakse läbirääkimised ning otsustatakse neid jatkata järgmisel koosolekul, et oleks wõimalik kõnesolnud tähtsat küsimust käsitada wõimalikult mitmekülgselt.

Saksa algatused Genfis.

Curtius tõstab seletusi anda Saksa-Austria sõnumite üle.

Berliinist, 16. aprillil. Saksa walitsus saatis rahwasteliidu peasekretärile kirja, milles palutakse Paneuroopa uurimiskomisjoni koosoleku päewakorda wõtta terwe rida uusi küsimusi. Eriti palub Saksa walitsus arutusele wõtta Euroopa tollisuhete arendamist, arwesse wõttes praegu Euroopas walitsewaid segaseid tolliolusid ja nurjunud tollirahu kokkulepet. Neid küsimusi peaks komisjon lähemalt kaaluma. Saksa walitsus tahab siis samal ajal anda seletusi tema kawatsusest tolliküsimuste alal lihenduses Saksa-Austri tolliliidu teostamisega.

Nagu mõõduandwatest Saksa ringkondadest seletatakse, ei tule selles sõnumis sugugi näha wastuwaidsiooni Inglismaa praegusele ettepanekule, et Saksa-Austria tolliliidu küsimust käsutaks juriidiliselt selgukohalt.

Edasi nõutakse Saksa walitsuse kirjas tollivabadust mootorsõidukite jõuainetele piirist üleminekutel maal, merel ja õhus. Sellega ühenduses tuleb ellu wiia Euroopa liikluskonferentsi teatud ühtlustused eriti maksustamise alal Euroopa riikides.

Walitsuse kriis Argentiinas.

Buenos Airesist, 16. aprillil. (Trj.) Argentiina kabinett esitas wabariigi presidendile lahkumispalwe. Loodetakse, et sellele wõib järgneda koalitsiooni kabineti loomine. President ei ole esialgu lahkumispalwet wastu wõtnud. Kindel näib aga olewat, et wälisminister Bosch ametist lahkub.

Pikkeri matused.

Pikkerit ei tunne eesti rahwausund. Trükiwiga andis põhjust mütoloogilise jumala loomisele.

Opetatud Eesti Seltsi koosolekul kolmapäewa õhtul esines dr. O. Loorits ettekandega Pikkeri esinemisest eesti rahwausundis ja tema rahwapärasest ehtsusest.

Kõneleja märkis, et pikker on meie mütoloogilises kirjanduses õige sageli esinew ja sedakaudu pääsenud ka wälismaisesse kirjandusesse kui üks eesti rahwausundisse kuuluwaist jumalusist. Uuemate uurimuste põhjal wõib aga tulla otsusele, et pikker on täiesti ebarahwapärane, rahwausundile täiesti wõõras. See on täiel määral literaarset algupära. Pikse, kõu j. t. sõõraste kohta on andmeid rahwa seas palju, kuid pikkerit ei ole.

Pikker sõna esineb esmakordselt Gutslaffi tuntud „Woda Pickeri“ paliwesõnus. Sealt kaudu on ta pääsenud meie kirjandusesse ja leidnud õige rohkearwulist käsitlust. Kreutzwald on tema üle kirjutanud ning kõnelnud ja on mitmed teadusemehedki komistanud sellele pseudomütoloogilisele olendile (näit. K. Krohn j. t.)

Eestis läheb pikkerikultus eriti moodi 19. sajandil, kui ilmub warjunime all poeem „Kõu ja Pikker“. Siis kõneldakse wäga laialt Pikkerist ja on edasi pääsenud rahwusliku mütoloogilise olendina ka Eiseni „Eesti mütoloogiasse“. Pikker sai nii kuulsaks, et hakkas maaltki tulema teateid pikkeri olemasolu kohta rahwalaules ja mütoloogilistes sõnastustes. Need teated on aga kõik wõltsitud ja on sugerceeritud literatuuri kaudu.

Pikkeri sünnitajaks pole aga muu keegi kui trükiwiga. Gutslaffi „Woda Pickeris“ on sattunud sõna lõppu n asemel r ja nii ongi lihtsa trükitehnilise eksimuse kaudu loodud Eestis mütoloogiline nähe, mida rahwas üldse ei tunne.

Arkuseajal oli loomulik, et taheti luua illusioone eesti mütoloogia suurusest ja wõimsusest. Selle ärkuseaja romantikaga on seletatawad ka pikkeri ülespuhumised ja seadmised eestlaste rahwausundisse. Nüüdne aeg on teine — kainete teadusliikude kalkulatsioonide aeg — ja nii peawad paratamatult mitmedki romantilised suurused põrmu warisema. Peame pikkerigi maha matma ja tunnistama, et eestlane sõõrast pikisejumalat ei tunnud. Pikker ei kuulu enam rahwausundisse, waid kulturajalukku.

Huwitaw on weel tähele panna, et pikkeri trükiweana wõtmine ei kuulu sugugi meieaja leiutiste hulka: juba 1816. a. kirjutab Knüpffer Rosenplänteri „Beiträgedes“ pikkerist kui trükiweast. See jäi aga omal ajal tähele panemata.

Rahwuswaheline sõekonwentsioon teoksil.

Londonist, 15. aprillil. Inglise sõekaewanduste sekretär Shinwell andis alamkojas seletusi küsimuste peale, missugused tagajärjed olid tema hiljutisel sõidul Berliini, kus ta Saksa walitsusega läbirääkimisi pidas sõetõõstuse küsimustes. Shinwell seletas, et Inglise walitsusel on olnud läbirääkimisi Saksa, Poola, Belgia ja Prantsuse walitsustega rahwuswahelise sõekonwentsiooni sõlmimiseks. Konwentsiooniga tahetakse ühtlustada esijoones tööaega sõekaewandustes ja wõimaluse korral ka sõehindu. Olewat häid wäljawaateid selle algatuse kordaminekuks.

Suur raadiumileid.

Edmondist, 16. aprillil. (Oklahomas, Ühisriikides.) Alberta ülikooli geoloog dr. Allan Head on leidnud Ühisriikide loodeterritooriumil Suure Karu järwe ääres rikkalikud raadiumi-lademed. Arwatakse, et sealsete ladestuste raadiumisisaldawus on isegi suurem kui Belgia-Kongo kaewandustes. Esialgu on käimas teaduslikud analüüsid, mis peawad andma lõpliku selguse lademete wäärtusest.

Elektriboikott Pühal Maal.

Jerusalemast, 16. aprillil. Beyrutis puhkes omapäraane üldstreik. Kõik linna elanikud kuulutasid streigi kohaliku elektrijaama wastu, mis keeldunud alandamast woolu hinda. Kogu linn on selle tõttu pime ja õhtuti walitseb täielik tõõseisak.

Põllutöölistele ja wabrikutöölistele

palgaraamatuid

pakub

„Postimehe“ raamatukaupl.

Tartus, Suurturg nr. 16.

Põllumajanduseseisukord raske, tööstuse toodang wäheneb.

Kuid wäliskaubandus lõppes ülejäägiga.

Soome majanduselu 1930. a.

Läinudaastast majanduslist olukorda terwes maailmas iseloomustab eeskätt tunduw hindade langus kõigil aladel. Nii algas hindade üldtasapind 1929. a. detsembrist kuni 1930. a. detsembrini Suur-Britannias 18,0%, P.-Am. Ühisriikides 17,0%, Prantsusmaal 15,1% ja Rootsis 12,7%.

Hindade langus Soomes on nende maailma suurriikide omast tunduwalt wähem, ainult 9,5%. Põhjus selleks on kahesugune. Esiteks see, et Soome hindade tasapind 1929. a. alanes mõnewõrra ette, s. o. kiiremini kui mujal maailmas. Teiseks aga see, et 1929. ja 1930. a. uute tunduwate tollikõrgendustega hindade edasialanemist läinud aastal suuresti takistati.

Kõige raskemini tabas hindade langus põllumajandust, wiies 1930. a. lõpuks põllumajandussaaduste hindade tasapinna terwelt 36,5% wõrra madalamale 1928. a. juulikuu tasapinnast, mis oli põllumajandusele kõige soodsam.

Hindade languse suund mõõdunud aastal oli Soomele wõrdlemisi soodne sellepoolest, et sisseweokaupade hinnad langesid 18,7%, wäljaweokaupade hinnad aga ainult 15,6%. Järelikult: sama hulga wäljaweokaupade arwel oli wõimalik osta sisseweokaupasid suuremal määral kui eelmisel aastal.

Hädaseisukord põllumajanduses. Teisest küljest oli hindade languse suund Soomele aga samal ajal ühtlasi ka ebasoodne, nimelt sellepoolest, et ta tabas kõige raskemini just rahwa pea-osa — põlluharijate — ostujõudu ja ainelist seisukorda. Saagi poolest oli mõõdunud põllumajandusaasta Soome põllumehele wõrdlemisi rahuldaw, andes 11% suurema rukki-, 10% suurema nisu-, 9% suurema kaera- ja 10% suurema heinasaagi kui 1929. aastal. Ka majanduse alal oli edu saagi suruse poolest silmatorkaw, püstitades näit. wõiwäljaweos uue Soome rekordi: 17.112 tonni eelmise aasta 16.606 tonni asemel. Samal ajal tehti august peekoni wäljaweoga Inglismaale ning suurendati tunduwalt kanamunade wäljawedu. Kõigest sellest hoolimata jäi põllumehe sissetulek rahas eelmise aasta omast aga tunduwalt wähemaks — hindade languse pärast. Ja kuna põllutööliste palgad selle tõttu, et üldine hindade tasapind mõõdunud aastal alanes tunduwalt wähem kui põllusaaduste hinnad, jäid peaaegu muutumatuks, siis suurendas see põllumajapidajate kitsikust weelgi. Kannatada said eriti tunduwalt just need põllupidajad, kes oma majapidamises olid wiimastel aastatel põhjalikumaid parandusi ette wõtnud laenude waral, arwestades sellega, et saagi suurenemine suurendab wastawal määral ka põllumehe tulusid. Arwates siia juurde lõpuks weel põllumehe metsatulude wähenemist, mille põhjuseid ning ulatust oleme selgitanud juba ühes waremas kirjutises, siis on selge, miks talude aksjonid Soomes on wiimasel ajal kujunenud eriti rohkearwulisteks ja hädahüüded riigi appitulekuks eriti kisendawaks. Selge on selle järgi ka närwilikkus, mis walitses Soomes mõõdunud aasta jooksul põllusaaduste sissewoo asjas ning mille waigistamiseks aasta lõpul wõeti ette uusi järske kartuli- ja muude tollide kõrgendamisi.

Tööstusetoodangu wähenemine. Rahwa pea-osa — põllupidajate — seisukorra kitsenedes ning ostujõu wähenedes sai kannatada loomulikult ka tööstus, mis walmistab saaduseid kodumaisele turule. Tööstuse kogutoodangu wäärtus Soomes oli:

1928. a. — 13.721.000.000 Smk.
1929. a. — 13.179.000.000 „
1930. a. — 12.000.000.000 „

Osa wiimase aasta jõudsast wähenemisest tuleb lugeda küll hindade alanemise, kuid suur osa aga ka toodangu tagasimineku arwele. Nimelt wähenes töötundide arw kodumaisele turule töötawate tööstuste aladel 6,4% ja wäljaweotööstuse aladel 19,1%. Kodumaiset turgu rahuldawa tööstuse aladel on ennast pidanud kokku tõmbama eriti ehitusmaterjalide tööstused, kuna ehitustegewuses walitseb kapitalipuudusel seisak. Wäljaweotööstuse alal aga on peakannatajaks metsatööstus — Wene dumpingu tagajärjel. Saeweskitest, mille aastatoodang ületab 2000 standardi, pandi seisma umbes 50 ja metsasaaduste wäljawedu, mis 1929. a. ulatus 1.206.800 standardini, wähenes 25% wõrra — 907.000 standardile. Käesolewal aastal on kawatsetud metsasaaduste wäljawedu weelgi paarisaja tuhande standardi wõrra wähendada.

Wäliskaubandus wähenes, kuid kujunes aktiiwseks. Kõige eelwooduga arwestades on endastmõistetaw ka wäliskaubanduse wähenemine nii sisse- kui wäljaweo osas. 1929. aastaga wõrreldes jäi sissewedu läinud aastal wähemaks 25% wõrra ja wäljawedu 16% wõrra. Kuna sissewoo wähenemine oli märksa suurem wäljaweo wähenemisest, kujunes wäliskaubanduse tasakaal 150,4 milj. Smrk. wõrra aktiiwseks, tähendades tunduwat paremust 1929. a. kõrwal, mil wäliskaubandus oli 571,7 milj. marga wõrra passiiwne, ja weel enam 1928. a. kõrwal, mil wäliskaubandus lõppes enam kui 1,7 miljardi suurusse sissewoo ülekaaluga.

Kui arwestada mitte sissewetud hinnaga, waid hulgaga, siis näitawad arwud, et masinate ja tööstussaaduste sissewedu wähenes 26—30% ja elutarbeainete sissewedu umbes 8%, kuna tööstustooresaineid weeti sisse peaaegu endisel hulgal.

Economicus.

Hispaania pühitseb wabariigi wõitu

Ajutine walitsus rajab teed uue riigikorra ülesehitamiseks. — Ainult Barcelonas tõsisemaid rahutusi.

Kataloonlased tahawad föderatiiwset wabariiki.

Madriidist, 16. aprillil. (Trj.) Kesknädalal pühitseti kogu Hispaanias rahwuspüha wabariigi wäljakuulutamise puhul. Kõiksjal peeti rõõmupidusid. Kogu Hispaanias walitses üldiselt rahu. Igalpool lehwiwad wabariigi lipud, mille wärwideks on punane-kollane-wiolett. Wabariigi lipu kõrwal lehwiwad paljudes kohtades sotsialistide punased lipud. Uulitsatel juubeldatakse ja tantsitakse.

Politseiteenistust peawad pealinnas rahwamaja ja üliõpilasorganisatsioonide korrawaltwurid. Kuningliku lossi esine on kõitega eraldatud. Sõdurid, kes kuningliku walitsuse käsul kasarmutesse jäid, tulid jjuba wälja ja ühinesid meeleawaldajatega. Nad on kuningliku kokardi mütsidelt ära wõtnud. Siseministeeriumi uksele löödi pärast wabariigi wälja kuulutamist plakaat, mis kujutab surnupead kuningliku krooniga. Kuninga ärasõitu pühitseti improwiseeritud lauludega. Ajutise walitsuse peaminister Alcala Zamora pidas öösel siseministeeriumi ees kokkutulnud rahwahulgale kõne.

Tõsisemaid korrarikkumisi ei ole tulnud ette mujal kui

Barcelonas.

Kataloonia pealinnas on nimelt rahwahulk wanglast wabastanud mitte ainult politilised wangid, waid ka kõik teised wahialused. Barcelonas on omawahel tugewasse wastollu läinud kaks woolu — üks nõuab Kataloonia täielikku ühtesulamist muu Hispaaniaga, kuna teine wool nõuab Katalooniale autonoomiat, s. o. Hispaania muutmist föderatiiwseks wabariigiks. Autonomistid on ilmselt ülekaalus. Wastolud läksid kesknädalal sedawõrd teratwaks, et puhkesid ägedad tänawawõitlused, mille lõpul autonomistid wallutasid ametiasutused. Kolonel Macia, kes Barcelonas seisab wabariiklaste eesotsas, on samuti autonomistide poolehoidja ja püüab arwatawasti Hispaania keskwalitsuse peale mõju awaldada, et Hispaania omandaks föderatiiwse riigi ilme.

Minister de los Rios astus ajutise walitsuse nimel ühendusse paawsti nuntsiusega. Teatawasti toetasid

katoliku kiriku ringkonnad

kogukondliste walitsuste eel ägedalt monarhistlikku erakonda. Kohtuminister awaldas nuntsiusele soowi, et Vatikan heatahtlikult toetaks korra ja sisemise rahu alalhoidmist Hispaanias. Nähtawasti oldi Roomas juba seesuguse sammu wastu ette walmistatud ja nuntsius wastas selle tõttu otsekohe kindlakujuliselt, et kiriku poolt ei ähwarda sisemist rahu mingisugune hädaoht.

Walitsuse esimesed sammud.

Kesknädala hommikul wara andis walitsus ministrite nõukogu uue alamriigisekretär Sanchez Guerra kaudu ajakirjandusele teada esimesed walitsuse otsused.

Teadaanne sisaldab ametliku Alcala Zamorra nimetamise ajutiseks wabariigi presidendiks ja walitsuse liikmete nimetamise. Samuti kuulutab walitsus wälja üldise amnestia.

Walitsuse deklaratsiooni järele tahab uus wabariiklik walitsus kõigi jõududega töötada ja annab omad otsused tagant järgi parlamendile kinnitamiseks. Kõik senini maksnud politilise mõttewabaduse kitsendused kõrvaldatakse. Eraomandus, erandiga maad, jääb puutumata. Walitsus jätab omale wabaduse makswaks tehtawaid wabadusi hädakorral uuesti kitsendada.

Kolmapäewal awaldas walitsus proklamatsiooni, milles peale lähituse rahwale on ka wabariigi põhiseaduse sihtjooned loetletud, mille järele maad senikaua walitsetakse, kuni tuleb kokku asutaw rahwuskogu — Cortes, kes peab põhiseaduse wälja töötama.

Prowintsi kubernerideile saadeti korraldus, et nad üle annaks oma ameti pühapäewal walitud omawalitsuste juhtidele.

Sanchez Guerra on tuntud wanameelse politiku poeg, kes Berengueri walitsuse langemise järele korduwalt esiplaanil seisis.

Tööminister Gaballero on sotsialist. Hispaania ametiühisuste liidu esimees.

Minister De los Rios on ülikooli professor, sotsialistide ridadest.

Enamus wabariigi walitsuse ministritest on kõik alles hiljuti wanglast wabanenud, kus neid kinni hoiti rewolutsioonilise meelsuse pärast.

Alfonso loodab tagasipääsu.

Kuningas Alfonso on enne maalt lahkumist awaldanud manifesti Hispaania rahwale. Manifestis ütleb ta muuseas: „Walimised on näidanud, et olen kaotanud Hispaania rahwa armastuse, kuid ma ei usu, et see rahwa meelemuutus oleks lõplik. Mina ei loobu ühestki oma õigusest, sest need õigused ei ole mitte isiklikult omandatud, waid ajalugu on need minule pärandanud ja kord tuleb mul nende alalhoidmise eest aru anda. Oodates rahwa täielikku ja kollektiiwset tahteawaldust ja tahtes sedawiisi ära hoida wennataplikku kodusõda, panen mina oma kuningliku wõimu teostamise seisma ja lahkun Hispaaniast, tunnistades sellega, et rahwas on üksi oma saatuse määraja."

Ühel prantsuse ajakirjanikul on korda läinud Pariisi poole teel olewa kuningannaga paar sõna wahetada. Kuninganna on kinnitanud, et kuningas ei ole lõplikult kroonist loobunud. Kuningas olewat lihtsalt ära sõitnud.

Uued Hispaania riigimehed.

President Zamorra on juba wanem politikategelane Hispaanias. Ta on mitmel korral warem ministriks olnud; muuhulgas korra sõjaminister. Oli üks detsembri mässulatse juhte.

Sõjaminister Azana on Hispaanias paljuntuud pahempoolne wabariiklane. Ametilt adwokaat, kes ka kirjandusega tegeles.

Wälisminister Lerroux on radikaalsete eraloma juht.

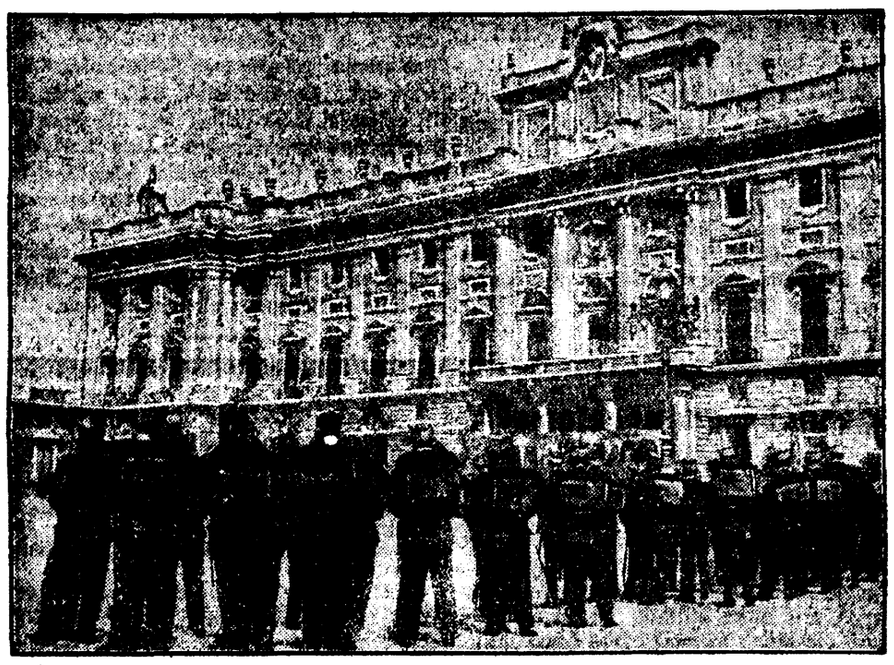

Enne pööret,

kuna rewolutsiooniline wool wõttis Hispaanias kiiresti wõimust, oli kuningriiklus juba ammu kaitseseisukorras. See wäljendus muuseas selles, et kuningalõss Madriidis (pildil) seisis juba mõnda aega tugewa sõjawäelise walwe all.

Päris ameerikalik

on ühe kohwiku reklaamwõte Los Angelesi maantee ääres (Kalifornias). Suur kohwitass koos katusel teeb autosõitjatele juba kaugelt selle tähtsa „bensiinijaama" tähelepandawaks.

1-margalised metallrahad kaotawad wäärtuse 1. mail s. a.

Kodanikud rutaku ümberwahetamisega.

Majandusministeeriumi sundmääruse põhjal 7. apr. 1930. a. kõrwaldatakse liikwelt ümberwahetamise teel 1-margalised walgest metallist walmistatud wahetusrahad alates 1. maist s. a. Waatamata sellele, et juba 15 päewa pärast Eesti Panga osakondade poolt lõpetatakse liikwelt kõrwaldatawate 1-margaliste metallrahade ümberwahetamine, on ümberwahetamata weel wäga suur osa. See laseb oletada, et awaldatud sundmääruse tähtaega ei ole küllalt peetud silmas, wõi jälle loiult suhtutud raha ümberwahetamise. On soowitaw weel nüüd toimetada ümberwahetamist aegsasti, et ei tuleks wiimastel päewadel ummistusi Eesti Panga osakondades. 1. mai möödumisega kustub 1-margaliste metallrahade omanikkude nõudeõigus riigi wastu.

Raadioringhääling ei rahulda.

Wigu on aga raske parandada.

Mitmelt poolt, iseäranis saartelt ja piiriäärsetest kohtadest, on kaebusi tõstetud Eesti ringhäälingu saatejaamade nõrga kuuldawuse kohta. Teedeministeerium on küsimust selgitades leidnud, et praeguse seisukorra juures on wähe abinõusid puuduse kõrwaldamiseks. Suured riigid oma suurewõimeliste saatejaamadega piirawad naabermaade nõrgawõimeliste ringhäälingu saatjate kostwuse ulatust. Eesti raadioringhäälingu saatejaam Tallinnas, mis Eesti kohta küllalt suurewõimeline, on samuti ümbritsetud palju tugewamatest saatjatest, mis takistab Tallinna saatja kostwust Tallinnast. Ka tuleb oletada, et Tallinna saatejaama asukoht riigi piiril, kus pool ümbritsewat jõõrist on meri, pole soodne. Samuti pole Tallinna saatejaama saatjate laine küsimus parem. Wäljawaated olukorra parandamiseks lähemas tulewikus ei ole aga kuigi suured, sest o.-ü. „Raadioringhäälingul" puuduwad tarwilikud summad ümberkorraldamiste tegemiseks.

Noarootsi uus pastor.

Rootsi kodanikule Sven Danell'ile anti wabariigi walitsuse poolt luba waimuliku ameti pidamiseks Noarootsi luteriusu koguduses.

Kasuwasikate hind kõrge.

10-päewasest wasikast pool lehma hinda.

Pärnumaa põllumehed nurisewad kasuwasikate liig kõrge hinna üle. Nimelt müüwad põllutöökoolide talud 10 päewa wanuseid kasuwasikaid 30 kr. tükk. Samal ajal maksetakse turul wasikatest 3—10 krooni. Kuna koolitalud wasikaid peawad ainult 10. päewani, siis müüakse järelejäänud wasikad lihunikkudele, kuid mitukorda wähema hinna eest.

Põllumehed on arwamisel, et kasuwasikaid wõiks anda odawama hinna eest, siis wiikid põllumehed kasuwasikad kõik ära.

„Postimeest" loeb igaüks

kes tahab teadlikult osa võtta Eesti politilisest, kultuurilisest, majanduslikust, sotsiaalsest elust!

Ingeri hõimu okastee.

Elu Wene-Ingeri külades on muutunud põrguks.

Põgenik-ingerlane jutustab.

Wastu lihawõtte laupäewa õõd tuli 5-liikmeline ingeri perekond üle piiri Wanaküla juurest. Wenemaalt põgenenud ingerlane jutustas Wenemaa ingeri küladest õudseid hirmulugusid: „Meilt wõeti ära põllutööjaadused, masinad, loomad, majakraam ja maa", seletas ingerlane. „Juba läinud aasta sügisel sattusime kommunistide wiha alla ja meie perekond

tembeldati „kulakuks".

Talu oli 25 tiinu suur ja wõrdlemisi hea põllupinnaga. Talus oli hulk loomi ja põllujaadusi saime ära elamiseks küllalt. Kommunistide poolt tagakiusamine muutus järjest terawamaks, mille tõttu jagasin isaga krundi poolcks. Kuid ka see abinõu ei päästnud meid kommunistide wiha alt. Aasta tagasi wõeti isalt talukoht ja anti küla serwalt tükk kõlbmatut maad. Käesolewa aasta jaanuarikuus ümusid tallu kommunistid ja wiisid kaasa kõik majapidamiseriistad, põllupidamise masinad, põllujaadused, loomad ja isegi majakraami. Minu isa, kes 63 a. wana, saadeti Kingissepa, kust nädal hiljem edasi saadeti Leningraadi wangina. Sinna wiidi hiljem ka ema, kes äsja wabaks lasti. Isa jäigi kadunuks. Hiljem kuulsin, et teda olewat kinni peetud „Sikirkal".

„Sikirka" on wangikong, üldises wangimajas. Sinna paigutatakse harilikult jurmamõistetud. Inimesed „Sikirkal" seotakse alusspesu wäel kõrgete puukide otsa ja lastakse nälgida ja külmetada mitu päewa, enne kui maha lastakse. Ka wana ingerlane wiidi „Sikirkas" peale nälgimist ja külmetamist seina äärde ja lasti maha. Sellega oli lõpp isa tagakiusamisel ja asuti minu kallale. Olin ettewalmistatud kõigeks. Lihawõtte pühade eel hakati wõtma sunniwiisil minu majakraami. Pidin selle ise wedama wastuwõtu punkti. Kordonisse wiisin samal ajal sunniwiisil heinu. Heinte wedamisel küpses põgenemise plaan.

Elu on piiri taga põrgu,

tänu taewale, kes sealt pääseb.

Kommunistide hirmuteod on N. Wenes eunekuulmatud. Talude riiüstamine algas aasta tagasi ja muutub üsna laialaulatuslisemaks, Laugsoo külas riüstati paljaks terwenisti 32 ingeri talu, Pärspäs üle 40, Kurwitsas — 8, Kullakülas — 5, Keskinos — 8 ja Arsikülas 5 talupidajat. Praegu olewat käsil N. Wene Ingeris kolhooside asutamine. Talupojad tehakse puupaljaks ja maa wõetakse kolhooside alla. Talupojad näljatõttu on sunnitud pöörduma kolhoori. Ingerlased, kellelt talumaad wõetud ja pole weel kolhoosi astunud.

kuulutatakse linnuprüüks.

Neile ei tohi keegi anda ulualust. Kes seda julgeb, langeb ränga karistuse alla. Inimesed on muutunud tuimaks ja üksköiksiks oma saatuse wastu.

Eesti piiri lähenduses on praegu ainult üks kolhoos, endises Prilitsa mõisas, mis asub Kurwitsa küla lähedal, umbes 6 klm Eesti-Wene piirist idapoole. Kolhoos ajutati paar aastat tagasi. Seal elab ainult mõni perekond. Majapidamine kolhoosis on äärmiselt lehatas.

Weel praegu seisab wiljapõldudel sügisene wili

ja heinamaadel mõdaneb mahaniidetud rohi. Sügisel toodi kolhoosi töödele kaitsewõelased ja 7—8 aastased lookipoisid, kellest muidugi õigeid töötegijaid polnud.

Ingeris walitseb praegu täielik teoorjus. Iga talupidaja on kohustatud käima 6 päewa nädalas hobusega ehk ilma

metsatöödel.

Puudumist karistatakse rängalt. Üks ingeri talumees wigastas metsatöödel käe. Arst wabastas ta 6 päewaks töölt. Paari päewa pärast ilmus talumehe juure tööjuhataja, kes wangistas talumehe ja saatis Kingissepa. Kuidas tal edaspidi käsi käis, on raske öelda, sest arresteerituist kellegile midagi ei räägita.

Metsatöödel teenib hobusemees 80—90 kop. ja jalamees 50—60 kop. päewas. Kaera puud maksab aga 10 rbl. Tööliste enda päewane ülespidamine kehwa toidu juures läheb maksma üks rubla. Wastu hakkajaid saadetakse sunniajumisele Põhja-Wenemaale. Kergemal juhul wõetakse ära liikumiswabadus ja kitsendatakse isiku õigusi.

Talumeestega koos käiwad metsatöödel ka kirikuõpetajad ühes oma naistega. Jumalateenistused ja mund üksikised talitused on üldse keelatud.

Ingeri külades pole enam mitu aastat eraklupluši.

Kooperatiiwidest ei saa peale riigiwiina ja kommunistliku kihutuskirjanduse mitte midagi. Läinud aasta sügisel toodi küla kooperatiiwi kuisagilt wäikesel arwul suhkrut. Nael maksis 6 rbl. Rahwas on aga nii waene, et keegi suhkrut ei söudnud osta Riideid ega jalanõusid pole jaada kusagilt. Kooperatiiwisse tuuakse neid niiwõrd wähe, et jaawad ainult mõned wäljawalitud.

Paar suuremat Ingeri küla Eesti-Wene piiri läheduses aiuwad mere ääres. Elanikud saawad ülespidamist kalastamisest, see aga ei ole kuigi tasuw, sest weed on riigi käes, mille eest wõetakse sunniwiisil maksuna kalu. Riik maksab kalapuudast kõigest 8 rbl., kuna ise edasi müüb puuda 21 rublaga.

Elanikud Ingeri külades on

alaliselt wiimneuna elu eest.

Sõduritega rääkimine on kõwasti keelatud. Samuti ei tohi isegi üle piiri Eestisse waadata. L. a. suwel tegi ingerlane Eesti-Wene piiri ääres heina. Töö lõppedes õhtul hüüdis mees oma laaslasele: „Tule homme jälle tagasi!" Et teispool piiri oli näha inimesi, wangistasid N. Wene piiriwahwurid ingerlase ja saatsid ta Leningraadi wangimajja.

Seesugune on elu teiselpool Eesti piiri. Helsingist oleme juba kuulnud, et Soome piiri lähedal on ingerlaste kannatused weel põrgulikumad.

Meri hakkab jääst wabanema.

Mis oli kasu külmast talwest.

Laewad ootawad mereleminekut.

Wiimased ilmad on nii maal kui merel kewadet toomas. Linnade tänawad on küll juba lumest paljad, kuid maal on weel küllalt paks lumekord. Samuti on merel jää weel läbipääsmatu. Tänawune külm talw tõmbas merele tugewa jäätatte peale. Jäälõhkujad nägid palju waewa, et weeteed waba hoida. See läks osaliselt ka korda. Isegi wenelased püüdsid kangekaelselt laewaühendust Leningradiga waba hoida. See jõupingutus käis neil aga üle jõu. Waatamata sellele, et neil kasutada maailma suurem jäälõhkuja „Krassin", ei suutnud ka see Soome lahe jääst läbi murda, waid istus üle pooleteise kuu suurema laewakarawaniga jäämägedes. Wiimati loobusid nad järjekindla laewaühenduse jatkamisest ning hakkasid kaupasid transporteerima raudteel Tallinna. Selle tõttu oli Wene eksport mööd. talwel eriti elaw. Pea iga päew tulid ja tulewad weel praegugi rongid Wene transiidiga Tallinna sadamasse, kus need edasiaatumiseks eiialgu ladudesse paigutatakse. Rohke Wene transiit aitas pehmendada ka kibedat tööpuudust, sest kaupade wagunitest ladudesse ja sealt laewadele laadimisega olid iga päew ametis ligikaudu 800 töölist. Wene transiidi suurenemine on kaudne kasu külmast talwest.

Tallinna, samuti ka teised sadamad walmistuwad suwise hooaja wastu. Mere täielikumat jääst wabanemist oodatakse lähemail päewil. Tallinna reidi jääst wabanemise keskmiseks päewaks on 25. aprill. Ainult 1881. a. kewadel wabanes reid 30. aprillil. Mere jääst wabanemise järele jäetakse kohe tegewusse suwised laewaliinid. Tallinna ja Helsingi wahel pidas ühendust kogu talwe aurik „Poseidon". Neil päewil pandi käiku temale lisaks ka teine aurik „Ilmatar", kes peab ühendust Helsingi—Tallinna—Stettini wahel, tehes iga nädal ühe käigu. „Poseidon" ja „Ilmatar", liiguwad kuni jääminekuni, siis asendatakse nad kergemate liiniaurikutega „Ariadne" ja „Rügeniga", kes praeguste jääolude tõttu ei saa ühendust pidada. Eesti aurikutest hakkab „Kalewipoeg" endiselt pidama ühendust Tallinna ja Stokholmi wahel.

Rannasõidu-liinidest jääwad alles need, mis möödunud aastalgi liikwel olid. Uusliine arwatasti juure ei looda. Kawatius oli küll Wormsi—Haapsalu wahel korrapärane ühendus luua, kuid sellest ei tule wist midagi wälja, sest sellel liinil on niiwõrd wähe sõitjaid, et ei taiu ära korrapärase ühenduse pidamist.

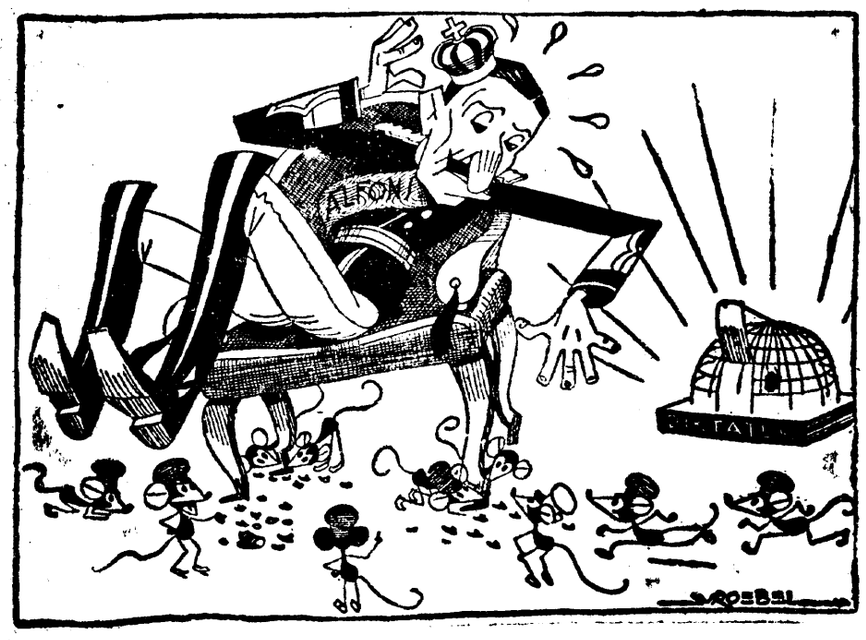

Jälle üks troon kokkuwarisenud

Kuningas Alfonso: „Seginesid need wabariiklikud hiirekesed nii pisi-tasa, et ei märganudki neid; nüüd ei aita nende wastu isegi minu patenteeritud hiirelõks!"

E. M. Remarque'l

palju kõmu sünnitanud sõjaromaan

Läänerindel muutuseta...

(tõlkinud Gr. Koch, hind 2 kr. 75 snt., köites 3 kr. 50 s.) on praegusaja kõige loetavam raamat, mida levinud juba üle 4½ milj. eksemplari.

Pealadu:

E. K.-Ü. „Postimehe" raamatukauplus Tartus, Suurturg nr. 16.

Tartu teated.

Strobli näitus.

Strobli karikatuuride näitus on õige rohket huvi juutnud äratada Tartu kunstihuvilise publiku hulgas. Enamik intelligentsi on juba näitust külastanud, kuid ka palju päris „lihtrahvast“ on tulnud Ungari juguwenda waatama. Eriti rohkesti on publikut wiimastel päewadel olnud — s. o. peale Strobli kohtuprotsessi lõppu. Nähtawasti hellitatakse lootust, et Strobli karikatuurid nüüd wähem sapisemad tulewad.

Ka lõbusaid wahejuhtumisi on seni ette tulnud. Keegi ohwitser ledis ühe karikatuuri juures oma sõbra au haawatud olewat, ning lubas, kui pilti kohe maha ei wõeta, seda asja weel „lähemalt järele waadata“.

Onneks ei ole seesuguseid juhuseid mitte rohkem ette tulnud, mis arusaamatusi tekitaksid karikaturisti ja publiku wahel. Näitus kestab weel kuni teisipäewa 21. aprillini.

Ak. Usuteadlaste Selts 10-aastane.

Ak. Usuteadlaste Selts pühitseb 19. skp. oma 10. aastapäewa. Sel puhul korraldatakse kl. 10 h. ülikooli kirikus pidulik jumalateenistus. Samal päewal kell 12 on üliõpilasmajas aktus. Aktuse kõne peab rektor J. Köpp; peale selle antakse ülewaade seltsi 10 a. tegewusest ja terwitused.

Karskuspüha materjalid.

E. Karskusliit on karskuspüha materjalid organisatsioonidele laialt saatnud. Tänawune karskuspüha leiab aset 2. ja 3. mail. Peale selgitusmaterjali on ära trükitud ka O. Kutsu näidend „Sirgasmäe“, mida karskuspühal soowitatakse ette kanda.

M. Alewi 25 a. teenistusjubel.

Riigi keskarhiivi kohtuosakonna juhatajal Mart Alewil saab reedel, 17. aprillil täis 25 aastat riigiteenistust eesti ja wene ametasutustes.

M. Alew sündis Wiljandimaal Kabala wallas 28. aprillil 1877. a. Sai alghariduse kohapeal ja lõpetas hiljem Paide linnakooli. 1902. a. alates teenis Paide ringkonna aktsiisiwalitsuses ning hiljem asjaajajana Paide notari juures. 1910. a. alates ametis Tallinna kubermangu aktsiisiwalitsuses ja 1916. a. sai Eestimaa wabrikantide ühiuse asjadewalitseja abiliseks. 1918. a. asus M. Alew haridusministeeriumi teenistusse ja määrati 1925. a. riigi keskarhiivi esmalt sekretäriks, hiljem osakonna juhatajaks. 1927. a. lõpetas M. Alew Tartu ülikooli majandusosakonna.

Kodulnige eksirännakud.

Meltsitiigil majesteeklikult liikuwast koduluikedepaarist on emaluik ära põgenenud. Neljapäewa hommikul, mil tema kadumist märgati, võitis luikede omanik prof. K. Saral mootorpaadil Tartust Emajõge pidi alla kadunud lindu otsima ning leidsti tema umbes 5 km linnast eemal Jõaste kohal. Luik põgenes aga otsijate eest kaldale, ja kui Weeriku talu põllul ta peaaegu kättesaamisel oli, tõusis ootamatult õhku ning lendas eemale.

Omanik palub, et eksirännakutel wiibiwat luike maha ei lastaks, waid teda püütaks elusalt kinni ja tuuaks Tartu loomakliinikusse.

Isalind ei saanud seekord oma „kaasat“ saatma minna, sest tal on tiiwad liihemaks lõigatud.

Turba laoplats Emajõe äärde.

Linna ja ujula wahel olewat parempoolset kaldariba ahnitsesid kuni kesksuweni suured weeloigud. Nüüd on üks majaomanik — P. Kase — hakanud täitma oma krundil asuwat madalat kohta, et sinna aitada turba laoplatsi. Lotjadelt oleks seega hõlbus sinna turbaid maha panna.

Tartu asutatakse klaasiwabrik.

Tööd leiaks kuni 300 isikut.

Riias asub suurem klaasiwabrik, mille omanikkudeks üks Eesti ja üks Läti kodanik. Wabrikus töötab peale läti rahwusest tööliste ka umbes 90 eestlast. Kuna Lätis makswa seaduse järgi peatwad ettewõtjad palkama ainult Läti kodanikke, siis tuleb wabrikul 90 eestlast-töölist wallandada. See on pidanud juba ommugi ründima, kuid mitmesugustel põhjustel on wabrik saanud wallandamist ikka edasi nihutada. Nüüd aga olewat Läti waliksuse poolt ka wiimne wallandamiseks antud tähtpäew saabumas. Kuna kõik wallandamisele tulewad jõud on wäljaõppinud töölised, siis on teine wabrikuomanik, kes Eesti kodanik, tulnud mõttele, asutada Tartu uus klaasiwabrik ja need töölised, esialul 60—70, siia üle tuua.

Neil päewil wiibis ta Tartus ja astus juba samme wabriku ajutamiseks, otsides selleks wastawat krunti ja muretsedes wastawaid lubasid. Ta on jäänud peatuma ühe krundi juure Kaluri tänawal.

Wabrikus leiaks tööd kuni 300 isikut. Wabrik töötaks Riia wabriku osakonnana.

Ehitamine Kaagweres maksab 106.209 kr.

Saawutati umbes 3000 kr. kokkuhoidu.

Kaagwere lastekodu ehitamine 1926. aastal ülesseatud ehitusprogrammi järgi pidi tulema maksma 111.932 kr. Selle kawa piires on ehitused nüüd kõik teostatud, ainult mõnede wähemate muudatustega. Programm nägi ette 75-pealisele lastekodule ruumid kolmes hoones, kuid tegelikult on saanud kolmes hoones ruumi 100 lapsele.

Ehitati weel ka lastekodu juhataja ja selle abi elukorter, saun, pesuköök, söögisaal ja käsitööruoda. Ettenähtud programmist jäi teostamata ainult Kaagwere mõisa endises härrastemajas klassiruumide ümberkorraldamine, sest seal hoones asub weel rinnalaste kodu, mis pidi ülekolima Tartu.

Ehituste tegelik läbiwiimine tuli maksma 106.209 kr. 93 senti. Nõnda jäi kawas ette nähtud summadest üle 5742 kr. 7 s. Sellest läheb umbes 2000 kr. härrastemaja korraldamiseks, kui see wabaneb, kuna umbes 3000 kr. on saawutatud kokkuhoidu.

Kr. Karskusliidu peakoosolekult.

Kristliku karskusliidu aasta peakoosolekut peeti liidu aastapäewal, 14. apr. üliõpilaste karskusühenduse ruumes, Jakobi 8.

Liidu 1930. a. tegewuse- ja kassaaruanded kinnitati. Arutati tegewuskawa ning waliti uus juhatus 1931. a. tegewusaastaks.

Kuna prof. H. B. Rahamägi esimehe kohalt keeldus ajapuudusel ja olles E. Karskusliidu esimehe kohustustega koormatud, waliti liidu uueks esimeheks õp. A. Pähn, õp. A. Kuum abiesimeheks, pr. L. Pähn kirjatoimetaja, prof. W. Martinson abikirjatoim., E. Kubjas laekur, A. Oksa abilaekur, ametita liige mag. W. Ernits. Rewisj. komisjoni mag. J. Taul, prl. L. Kurrikoff ja prl. O. Anier.

Eelolewal suwel Soomes peetawale põhjamaade karskuskongressile liidu esitajaks waliti õp. A. Pähn.

Sporditegelaste nõupidamine.

Kalewi ruumides astub kokku esmaspäewa õhtul kell 7 sporditegelaste nõupidamine, kus kõne alla tulewad spordipäewa, spordi miitingu, spordiplatsi kewadise korralduse- ja muid päewakõsimusi. Koosolekul wõetakse wastu esialgsed kawad, mille järele wõib ka asuda tegelikkude eeltööde juure.

Riia Wene teater

esineb täna õhtul Saksa teatri ruumes A. Tshehhowi draamaga „Kolm õde“. Tallinna arwustus on suhtunud sellesse ettekandesse wäga soojalt ja publikum oli haaratud etendusest nii tõsiduses kui lõbususes. Esinewad: M. Wedrinskaja, E. Buntshuk, O. Lewitskaja, J. Jakowlew, J. Jurowski, N. Barabanow, A. Tshaadajewa, A. Astarow j. t. Algus kell 8 õhtul.

Kõnad, koosolekud ja pidud.

Edit Oltorpi rütmilise liikumise kursused.

Prl. Edit Oltorp awab Tartus rütmilise liikumise ja tantsu kursuse. Kursus on nii täiskaswanutele kui ka lastele. E. O. Wiibis hiljuti Pariisis, kus ta tutwus miimesuguste tantsukoolide ja stiilidega.

Tartu I. tööstus- ja majandusõpilaste kooli lõppklassid korraldawad 18. skp. kell 7 õht. kooli saalis huwiõhtu.

Teater ja muusika.

„Wanemuises“ homme „Linnukaupleja“

juba kolmat korda. Operetti suurepärased wiisid meelitawad end iga kuulaja kõrwa sisse ega lahku sealt nii pea. Tegewad prd Stukis, Nander, Libene, Suworowa, hrad Lipp, Põlde, Piller, Waino, Kurg j.t. Üli- ja kooliõpilaste piletid maksawad.

Pühapäewal teist korda üliõõbus jant „Beebi“.

Draamastuudio rändteatri

hooaja wiimase ringreisi kawa on kokku seatud ja eeltööd käimas.

Uuel ringreisil, mis algab aprilli lõpul kitsaroopalise raudtee piirkonnas, antakse üle 30-ne etenduse, ning ulatab üle kogu maa, esinedes ka raudteest kaugemates kohtades nagu Tõrwas, Põltsamaal, Otepääl jne.

Repertuaaris noore näitekirjaniku Jaan Migeri komöödia 3-es waatuses „Õpetajahärra jumalawallatud lambad“ — algupärand Mulgimaalt, mõõdunud sajandist — peale esimesi wenestuse aastaid.

Lawastab näitleja-näitejuht Rudolf Klein. Kaastegew terwe rändtrupi koosseis ühes tehnilise personaaliga; nimiosades ligi 20 tegelast.

Feher ja Nowaki „Wanemuises“.

Kes on Miklos Feher ja Laslo Nowaki? Suur osa meie parimast muusikapublikust mäletab neid kontserdist, mille paar aastat tagasi „Wanemuises“ korraldas Ungari keelpillide kwartett. Nüüd esinewad selle suurepärase ansambli liikmed, wiiulikunstnik Feher ja pianist ning bratschist Nowaki, siin solistidena. Saksa lehed ülistawad Feheri „imetluswäärset wirtuositeeti“, mis tema asetab kõige suuremate riitta.

Ungari kunstnikud esinewad „Wanemuises“ reedel, 17. aprillil.

Martin Tarasi kontsert prof. A. Lemba kaastegewusel.

Esmaspäewal, 20. apr. on Tartu publikul wõimalus kuulata „Wanemuise“ teatri uut tenorit Martin Tarasit. Mäletawasti wõeti M. Tarasi proowiesinemine suurte kiduawaldustega wastu, mis oletada laseb, et ka seekordne esinemine samasugust tähelepanu wäärib.

Klaveril esineb ja saadab solist prof. Artur Lemba. Eeskawas Wihtol, Chopin, Debussy, Wagner, Liszt, Scott, Glasunow-Blumenfeld, Puccini, A. Lemba, Klotow, H. Meri j. t. helitööd.

Pensionäride ühingu laulukooriharjutus reedel, 17. apr. kl. 8 õht. T. tütarl. gümn., Riia ja Karlowa t. nurgal. Kõikide ilmumine wajalik.

Üliõpilaskonna segakoori lauluharjutus jääb täna ära. Peaproow laupäewal kell 19 ülikooli kirikus.

Prof. Michail Erdenko kontsert.

Wiiuli-wirtuoos Michail Erdenko ja pianist Dina Golcer mängisid kolmapäewal „Wanemuises“. Tänu otse suweräänsele tehnikale walises Erdenko oma pilli kõigis warjundites, mõistes siin tehnika all mitte üksi wäledust, waid ka täiuslikku walitsemist intonatsioonis, dünaamikas, kui ka mõlema käe osa tooni kõlalise kwaliteedi suhtes. Kui siia juure lisada weel wäljapeetud ning kõpset mõõdu ja stiilitunnet ühes peene mõõdusiide maitsega, siis on peajoontes karakteriseeritud elemendid, Erdenko mängus, millega ta kuulajat huwitab. Wõib soowida mõnikord, näiteks ka Mendelssohni kontserdi esimeses osas un poco più appassionato kohati wast nagu natuke liiga objektiiwiseeritud mängu asemel, kuid see ei muuda üldotsust, et siin meil ikkagi wäga silmapaistwate wõimetega wiiulirirtuoosiga tegemist.

Wast mitte igakord küllalt tasakaalukas ja terwikut pakkuw mängija, kuid siiski täie andumuse ja tõsidusega muusikseerimaks pianistiks osutus pr. Dina Golcer, kelle kohta weel rõhutada tuleb, et ta pea terwe eeskawa peast saatis.

Lõpuks wäike ettepanek ühe osa publikule: kas ei ühineks me ka Tartus kontsertsaalid. üldiselt wastuwõetud kombega: mitte aplodeerida suuremate helitööde, nagu sonaatide, kontsertide üksikute osade wahel? Waewalt on see kunstnikule eriti meeldiw ja kuulaja ise maitseb rahulikult kogu teost terwikuna. Teose lõpul on publikul küllalt wõimalust oma tänu kunstnikule awaldada ja erilist rõõmu tunda weel kontserdi lõpul palutud ja antud lisapaladest.

„L. R.“

Ringi ümber kodumaa.

Põlwa algkooli juhataja 50-aastane.

20. aprillil pühitseb Põlwa algkooli juhataja Joosep Plakk oma 50 a. sünnipäewa. Juubilar on sündinud 20. aprillil 1881. a. Wõrumaal Koiola wallas Coste külas perekonna pojana. Alghariduse sai Himmaste külakoolis ja Põlwa kihelkonnakoolis. 1897.—1901. a. õppis Tartu seminaris. 1901.—1902. a. oli õpetaja Lohusuu min.-koolis, 1902.—19. a. Wõtikweres samas koolis ja 1919. a. tänini Põlwa algkooli juhataja. Paljudes selfsides ja organisatsioonides tegew olnud juhtiwatel kohtadel. Eeltulewal sügisel wõib lugupeetud koolimees tagasi waadata oma 30-aastasele pedagoogilisele tegewusele. Soowime töömehele jõudu edaspidiseks tööks!

Talioraste seisukord Wana-Otepääs halb.

Talioraste seisukord näib üsna kurb olewat ja kui niimoodi weel edasi kestab, ei wõi enam taliwilja peale suuri lootusi panna. Praegu on suuremalt jaolt orastepõllud lume ja jää all. Mäekingud, mis lumest puhtad, mustawad ja waewalt saab rukkipõlde eraldada.

Otepäälastel ei wea elektriga.

Otepäälastele on elekter olnud kaua aega suuremaks igatsuseks ja unistuseks, kuid teostamist pole senini weel ühegi isiku ega asutuse poolt leidnud. Mitmel korral on lepinguid sõlmitud suuremate elektrijõujaamadega ja ka wastawaid eeltöid tehtud, kuid mis tulemata jäi, see oli walgus.

Möödunud aasta sügisel lubas keegi ettewõtja walguse muretseda, ilma et oleks tarwitsenud abi alewiwalitsusest wõi kohalikkudelt elanikkudelt. Töö näis edenewat ladusasti: masinad toodi kohale ja juhesid säeti hoolega korteritesse, kuigi ei lubatud enne mingit tasu wõtta elektrisoowijailt kui walgus käes. Kuid hiljem nõuti tasu siiski. Hakkasid liikuma kurjad keeled ja nii oligi: walguseallika masinad ei hakanudki käima ja wabrikant kadus silmapiirilt. Nüüd realiseerib pristaw ettewõtja warandusi wõlgade katteks.

Kõrged wallamaksud Wana-Otepääs.

Tihti on kuulda Wana-Otepää walla elanikkude keskel nurinat wallamaksude liig kõrgele kruwimise üle. Kuna praegu on igal pool läbi wiidud isikumaksu jaotamine klassidesse, maksawad Wana-Otepääs kõik kodanikud ühetaoliselt. Wallanõukogu hiljutisel koosolekul, kui oli isikumaksu klassidesse jaotamise küsimus päewakorral, jäi jaotamise läbiwiimine sellepärast ära, et ei osatud kodanikke klassidesse jaotada.

Koristamata turuplats Elwas.

Nüüd, kus suwitajate korteriotsimine alanud ja seega wõõraid rohkem liikumas, seisab Elwa turuplats seisukorras, mis näotult mõjub. 9. skp. laada järele seisab turuplats ikka weel koristamata ja igasugu prahti ja mustust täis.

Metsawedu uuel raudteel.

Hiigla kase- ja haawapõkkude wirnad, mis Tacwaskoja jaama talwe jooksul kokku weetud, on lõpukorral, kuna aga Tartule lähedalseiswates jaamades wirnad puutumatuna seisawad, ei ähtwarda tööpuudus kaht kahesa mehelist töölisartelli, kes laadimas. Ühes puulaadungiga wõimaldatakse ka edasisõit reisijaile pinkidega warustatud weowagunis, mis küll ebamugaw, kuid — edasi saab.

Meretee muutub hädaohtlikuks.

Läinud nädalal asuti Läänemaal maanteid puhastama lumekatteest. Kõigepealt asuti tööle Risti-Wirtsu maanteel, et wõimaldada sel tähtsal liinil autobuse liikumist. Tee on lumest wabastatud Ristilt Laiküülani. Lihula ümbruses on lumehanged maanteel paiguti kuni kahe sülla kõrgused, mis tööd raskendab. Risti-Wirtsu liinil loodetakse siiski lähemal ajal autobusühendus awada. Sellega muutub posti kättesaamine Saaremaal hulga kiiremaks, samuti reisijate liikumine.

Wiimaste päewade wõrdlemisi soojad ilmad on jääkatet Haapsalu ja Hiiumaa wahel tublisti sulatanud, mille tõttu ei wõi taliteel hobusega liikudes olla enam kuigi julge. Neil päewil wõetakse ette suurimine et selgitada jää paksust kogu talitee ulatuses. Hädaohtlikkuse korral suletakse tee ja seatakse üles sellekohased hoiatusplakatid.

Mulgimaa kipub kehwaks jääma.

Kui äpardused kord tulema hakkawad, siis tulewad nad uksest ja aknast. See näib nii ka olewat: Karksi mehed on kimbus pankrotti läinud ühispanga pärast; Abjas andis linawabrik suure löögi; Mõisaküla küljes all waagub hinge suurem piimaühing. Sellele tulewad lisaks weel niisugused sündmused, kus kahju kõige wähem karta oleks olnud. Nimelt põles l. a. ära Abja-Sarja willaweski. See oli kindlustatud walla kindlustusseltsis umbes 6 miljoni sendi eest. Edasikindlustust wald polnud teinud. Et paljud asunikud ja hulk teisi olid omad hooned kindlustanud mitmesugustes teistes kindlustusseltsides, siis tuli see 6 miljoniline kahju kinni maksta wõrdlemisi wäikseartwulisel peremeeste ja majaomanikkude kogul. Suuremad talud on sunnitud maksma kindlustusmaksu nüüd mitukümmend tuhat senti. Mõned on selle juba ära suutnud tasuda, kuna teistel tuleb see lähemal ajal sissenõudmisele.

Paadisadamad nägusamaks.

Uus lihtsustatud kawa.

Paar aastat tagasi koostati linna ehitusosakonna poolt kawa jõe kallaste ja paadisadamate korraldamiseks. Selles kawas oli ettenähtud madala tugimüüri ehitamine ka ülespoole Wabadussilda ja mõned muud korraldused, mis üsna kulukad. Raha wähesuse tõttu ei ole olnud wõimalik seda kawa tänini rakendada. Kuid et seisukorrast wäljapääsu leida ja jõekallastele nägusamat ilmet anda, selleks on koostatud nüüd uus kawa, mis wähemate kuludega teostataw. Kawa tahetakse läbi wiia juba käesolewal kewadel.

Uus kawa näeb ette, et jõekalda korrashoidu paadisadamate raioonis teostawad paadisadamate pidajad. Korrashoiu kohustus wõetakse üles nende rendilepingusse wastawate tingimuste all. Nende järgi on kohustatud iga paadisadama pidaja tema waldusele kuuluwa kalda osa prahist ja saastast puhastama ja siis linnawalitsuse projekti järgi planeerima, nõnda et kalda peal on ühtlane kõnnitee, mille jõepoolsel küljel ühtlane murumätastega nõlwak. Wee äärne osa tuleb katta liiwaga. Selline korraldamine on teostataw wäiksete kuludega. Ka on töötatud wälja linna ehitusosakonna poolt omapärane, lihtne kuid wärwirõõmus kiosti tüüp, mille järgi tulewad kõik paadisadamas asuwad putkad ümberehitada, et need saaks ühtlased ja kogu kioskede rida annaks terwelt mulje. Kioskede juures asuw sadamasild on ettenähtud lihtne, kuid selle kandewõime peab olema enne tarwitamisele wõtmist prowitud.

Tööde järelwalwet teostab linna ehitusosakond.

Emajõe pahema kalda osale, mis asub Wabaduse- ja Kiwisilla wahel taheti ka tugimüüri ehitada nagu see on wastaskaldal, kuid rahapuudusel tuleb sellest loobuda. Et aga kalda üldilmet siiski kenamaks muuta, seks puhastatakse see ja parandatakse mullawalli kaikenud kohad.

Kodanikud õnnepuid istutama.

Kuna parkidesse ja puiesteedele uute puude istutamine läheb linnale üksi üsna kulukaks, siis kutsub linnawalitsus üles kaupmehi omanikke oma krundi piirkonnas ise puid istutama linna planeerimise kawa järgi ja linna ehitusosakonna järelwalwel. Samuti peaks aset leidma ka parkides puude istutamine eraisikute poolt. Nii wõib igaüks omale istutada õnnepuu. Istutamise päewad määratakse linnawalitsuse poolt kindlaks.

Sellisel puudeistutamise wiisil on see hea omadus, et isikud, kes oma krundile on puud istutanud nende eest ka hoolitsewad ja waltsawad, et ulakad ei tuleks neid lõhkuma.

Uusi ehitusi wähe.

Eelolewa ehitushooaja töödena on suurel hulgal ette näha ümberehitamisi ja kapitaalremonte, kuna uute hoonete ehitamine kujuneb weel wähemaks kui möödunud aastal.

„Walge Wendluse“ põhiprintsiipidest.

Teisipäewa õhtul kõneles E. Karskusliidus bulgaarlane Peeter Pamporow teemale „Walge Wendlus“. Nimetatud liikumise algatas 25 aasta eest Bulgaaria õp. pg. Peeter Tõnow, ujuteadlane ja arstiteadlane — hiljem tegelik õpetaja. Selle organisatsiooni kuulub Bulgaarias üksi umbes 45-tuhat liiget.

See usuline liikumine püüab elu ümber korraldada algristikog. ecskujul Kristuse õpetuse ja põhimõtte järele. Esimene printsiip „walge wendlus“ on jumala armastus, mille awaldiseks on kõik waimsed kui ka materjaalsed anded. See armastus ei tunne rahwusi, waid kogu rahwast Suure armastaja isa lasteperena. Teine printsiip on jumala tarkus, mis õpetab meile uue elu meetodeid. Et teisi teenida, ei ole küllalt inimese heast iseloomust, waid selleks on waja wälja arendada inimese waimseid andeid. Seepärast õpib Bulgaaria „Walge Wendluse“ iga liige kogu elu aeg, teadmises, et ta weel midagi ei tea.

Kolmas printsiip on jumala tõde. Praegu tuleb wale kõiksal nähtawale kui suurim kurjuse juur. „Walge Wendlus“ rõhutab, nagu algristikoguduski õpetust ega iluiaid teoriaid, waid tegelikku elu wendluses, armastuse põhimõtteil.

Kõne järele tekkiid elawad mõttewahetused, kusjuures kõnelejalt paluti weel seletusi erikküsimuste üle.

Rohkearwuliste osawõtjate poolt paluti kõnelejal-külalisel kodumaale jõudes „Walge wendluse“ mõtteandjaile terwituse wiia.

Hädaabitöid pikendatud.

Linnawalitsuse sellekohasel palwel lubas teedeministeeriumi hädaabitöid pikendada kuni 15. maini.

Uut ruumi ei tohi loata kasutada.

Nagu teada ei tohi uut hoonet muidu kasutamisele wõtta, kui pole selleks linnawalitsuse ehitusosakonna luba. Kuid kodanikud ei näi sellest hoolitwat, mille tõttu tuleb palju sekeldusi.

Nii karistati hiljuti paari majaomanikku selle määruse rikkumise eest rahukohtunikkude poolt. Peale selle pidid üürnikud, kellele juba oli ruume üüritud wälja kolima, sest ehitamisel oli jäetud tähele panemata mõned nõudeid, mille tõttu tuli neid nõudeid täita tagant järgi ja selleks pidid üürnikud lahkuma.

Riiast tuleb ekskursioone.

Nagu kuuleme kawatsewad mitmed Riia koolid tänawu kewadel Tartu tulla ekskursioonile suurema õpilaste hulgaga.

Kiriklikud teated.

Peetri kirik. Reedel kell 8 õhtul ewangelisatsioni jumalateenistus. Berliini linnamissioni inspektor õp. E. Schnepel. Laululehed. Praost G. Rutopõld. Õp. J. Treumann.

Maarja kirik. Pühapäewal kl. 10 e.l misionipüha armulauaga. Laululehed. Jutlustab praost H. Põld. Eraleer poiss- ja tütarlastele algab 23. aprillil.

Õnnetused ja kuritööd.

Puudewargus. Aia tän. nr. 9 elutsewalt Joh. Altilt on warastatud kuurist puid 15 kr. eest.

Saewargus. Narwa tän. nr. 91 elutsewalt Ida Lätilt warastati lukustatud puukuurist saag 5 kr. wäärtuses.

Wildi mitmesugust kraami. Pauline Braawilt Kalda tän. nr. 1 warastati mitmesugust kraami 8 kr. wäärtuses.

Reporteri ringvaade

Politiline kewade algas Toompeal õige suures üksmeeles ja wennaliikuses. Näis, nagu oleks kõik programmid selged ja seletatud, maad jagatud ja lehmad laubeldud. Opositsioon ei pärinud aru ning koalitsioon ei õpetanud üksikordühte. See tuli arwatawasti sellest, et pühade wahed olid lühikesed. Kokkutulnud rahwasaadikuil oli pühade „tuur“ weel sees, niisugune weneusuline kaelalangemise meeleolu. Opositsioon hoidis seda meeleolu rikinemast, sest oli suur sündmus, riigikogu peres — warrud. Nad on nüüd kah põllumehed. Põllumehe nimetus erakonna sildil on õnnelik wõte. Ainult selle nime abil põllumeeste-kogud kaswasidki suureks erakonnaks. Asunikud tahawad nüüd katsuda õnne sama tõmbawa nimega. Ametlikult nende nimi on nüüd „põllumeeste, riigirentnikkude ja wäikemaapidajate koondus“.

Ja kui kogud tahawad neid nüüd nime poolest üle trumbata, siis nad peawad wõtma omale nimeks — kõigi linna, alewi, küla ja maa maa- ja eluasemeomanikkude kogud.

•

Tallinna rätsepad on pistnud oma nõelad pehmesse patja ja hakanud streikima. Tahawad näha, kas päälinlane kannab weel Jaanipäewal talwekaputat puuduwate suwepükste aseme peitmiseks wõi ei. Streigipostid on pandud walmisriiete äride uste juure wälja waltwama „seebisõõjaid“. Räägitakse, et see olewat esimene rätsepate pere ühine ja üksmeelne aktsioon pärast seitsme rätsepa kuulsusrikast türgi sõtta minekut.

Nii et terwes linnas ei kuule enam Singeri masina wurinat ega näe nõela wälkumist. Iga rätsep on pistnud oma Singerimasina waiksesse paika ja tööta nõelad kawatsewat korraldada rongikäiku Toompeale.

Kuid päälinnas huwi rätsepakunsti wastu aina tõuseb. Estonias P. Pinna demonstreerib alati täis saalile, kuidas peab käima see õige nõelatõmbamine. Kuuldawasti tahtwat ka streikijad rätsepad kasutada streigi aega selleks, et käia kord „Politika“ etendusel ja õppida, kuidas tuleb õmmelda mitte üksi hästi, waid ka wäliselt efektikalt ja plastiliste liigutustega.

•

Bernhard Linde on ikka päewakangelane. Tema täht tõuseb. Ta on peale oma kuulsate Siberi operatsioonide kümme aastat gastroleerinud ajakirjanduses kohtu ülewaate osakonnas wõimalikkude ja wõimatute protsesside peategelasena, kuid wiimasel ajal ta jalutab paragrahwide aluse wähemtähelepandawast nurgast koosolekute ja konwerentside rubriiki ja raswasemate pealkirjade alla. Kuid kohtuosakonnaga ta weel ei jäta jumalaga, protsesse seisab tal ees weel... seda teab waid tema ise, palju tal seisab neid ees. Teised nooreestlased saawad suurematuks oma loominguga. Lindel aga loominguga wedanud ei ole, kuid ta teab küllalt teisigi teid, mis wiiwad kuulsuse ja päewakangelaslikkuse Rooma.

Et Linde „kuulsus“ tõuseb, selle eest hoolitsewad noorkirjanikkude prokurörid, kes omas ametis aga nõnda saamatud, et Lindelt ei suuda süüdi mõista. Ja Linde on kuulus mees ning teised wõtku omaks usuisa Martin Luteruse salmid:

Kõik meie nõu on tühine,
Ei mõju meie wägi...

Penklubi tahtis ka saada Lindest lahti, aga Linde hääletas enda ise sinna sisse. Nagu see selgus, sündis massiline põgenemine Penklubist nagu anekdoodis inglasest, sakslasest, wenelasest ja sikust. Jäid alles need, kel kõwad organid.

Kuningad kummardawad wiletsust.

Hispaanias on wanast ajast säilinud komme, et lihawõtteil maasuurused pühaõhtu söömaaja mälestuseks austawad waeseid.

Kuninga palee ühte suure saali kogutakse lihawõtte laupäewal teatud arw naisi ja mehi kõige waesematest kihtidest. Saali üks sein on kaetud gobelääniga, mis kujutab „Pühaõhtusöömaaega“; selle ees seisab altar Kristuse kujuga ja kirünaldega ja kummalgi pool altarit laud pesemistarwetega. Parempoolse laua juures wõtawad istet mehed, pahempoolsel naised. Mälestustalitusel wiibiwad kõik kuninga perekonna liikmed, walitsuse esindajad ja kogu diplomaatiline korpus.

Pärast lühikest jumalateenistust tõmbawad riigi suurused ja õuedaamid waestel sukad ja kingad jalast ja hakkawad pesema nende jalgu. Kuningat aitab sellejuures nuntius ja üks hertsogitest, kuninganna kuninglik õuejutlustaja. Talitus lõpeb sellega, et kuninglik paar suudleb kõikide waeste jalgu.

Pärast jalgadepesemist kaetakse waestele rikkalik lihawõtte-laud, kusjuures kuningas ja kuninganna, grandid ja würstinnad waestele toite ette kannawad. Järelejäänud toit pakitakse kotwidesse ja antakse waestele koju kaasa.

Kõrgemad teated.

Pühapäewal kl. 10 e.l. Peetri kirikus ewangelisatsioonilise jumalateenistuse. Berliini linnamissioni inspektor õp. E. Schnepel. Laululehed. Praost G. Rutopõld. Õp. J. Treumann.

Maarja kirik. Pühapäewal kl. 10 e.l misionipüha armulauaga. Laululehed. Jutlustab praost H. Põld. Eraleer poiss- ja tütarlastele algab 23. aprillil.

Kõnelused ja kõned.

Puudewargus. Aia tän. nr. 9 elutsewalt Joh. Altilt on warastatud kuurist puid 15 kr. eest.

Saewargus. Narwa tän. nr. 91 elutsewalt Ida Lätilt warastati lukustatud puukuurist saag 5 kr. wäärtuses.

Wildi mitmesugust kraami. Pauline Braawilt Kalda tän. nr. 1 warastati mitmesugust kraami 8 kr. wäärtuses.

Wõi ja munade hind langes.

Peekonituru kõwa. Kartuli wälisawedu elaw.

Wõi.

Wõituru on märgata endiselt hindade hooajalist langust, mille tõttu ka Tallinna wõinõuteering möödunud nädalal lõdwenes 6 sendi wõrra kg'lt.

Niihästi Saksa- kui ka Inglismaal on märgata wõinõudmise lõdwenemist, nagu see peale pühi harilikult ikka nähtawale tuleb. Saksamaal awaldab mõju juba sisemaa toodangu tõus, mille tõttu sise- kui ka wälismaa wõisortide hinnad languse tendentsi ilmutawad. Nii noteeriti Eesti wõid Berliinis möödunud nädalal keskmiselt 5 senti kg'lt ja Läti punast 5—6 sendi wõrra kg'lt madalamalt kui eelmisel nädalal.

Inglise wõituru on suure pakkumise tõttu wäga tagasihoidlik. Nõudmises ei olnud paranemist märgata, mis ka loomulik suurte saadetiste päralejõudmise juures kõigist tootjatest maadest. Uus-Meremaa saadetised käesolewa aasta aprillis ulatawad 700.000 kasti peale 574.000 kasti wastu läinud aastal samal ajal. Kuna Daani möödunud nädalal ei suutnud oma suurenenud toodangut wabalt mahutada, oli ta sunnitud oma noteeringut alandama 5 krooni wõrra 100 kg'lt. Selle tõttu lõdwenes ka Rootsi noteering.

11. aprillil noteeriti Londonis wõid:

Daani 122—124 sh. per cwt.; Uus-Meremaa 104—112 sh. per cwt.; Uus-Meremaa (soolamata) 114—118 sh. per cwt.; Eesti noteeringud puuduwad; Siberi 110 sh. per cwt.

Kuna Inglise turg üksi ei suuda järjest suurenewat wõilogu wastu wõtta, siis **wõib wõihind lähemal ajal weelgi langeda. Ainsaks troostiks** näib olewat lootus, mis osalt ka täitunud — et madalate hindade tõttu wõi tarwitamine suureneb.

Peekon.

Turg lõwenes läinud nädalal, mis on tingitud esiteks peekonitarwituse erakorralisest suurenemisest wiimasel ajal ja teiseks sellest, et pühade nädalal sigu wähem tapeti. Eriti elaw on nõudmine lahjema peekoni peale. Kuigi peaasjalikult ainult raskemad sordid kohale jõudsid, realiseeriti nad otsekohe.

Möödunud nädala peekonihinnad Londonis on kõrgemad käesolewal aastal, kuid siiski tunduwalt madalamad eelmiste aastate hindadest samal ajal.

11. aprillil noteeriti peekonit Londonis järgmiselt:

Daani 78 kuni 80 sh. per cwt.; Rootsi 78—78; Eesti 68—70; Poola 62—66 sh. per cwt.

Kartul.

Käesolewa aasta esimese 3 kuu jooksul oleme kartuleid wälja wedanud 17.724 kwintaali, mis peaaegu kõik on läinud Rootsi. Läinud aastal samal ajal wedasime wälja 27.240 kwint.

Peale pühi muutusid jääolud paremaks, mille tagajärjel näeme ka **suuremat elawust kartulikaubanduses. Kartulite wedu Tallinna suureneb järjest. Maal randteejaamades maksetakse 1,80—2,00 kr. kwintaalist.**

Käesolewal nädalal oodati üle 10.000 kwint. kartulite wäljawedu, eestkätt Rootsi ja Belgiasse.

Märtsikuu kõwad külmad **rikkusid kuhjades palju kartuleid,** mille tagajärjel Daani nüüd sunnitud on kartuleid wälismaalt sisse wedama.

Aprilli alul paranesid kartuli hinnad Inglismaal, kuhu eksportöörid lähemal ajal loodawad suuremal hulgal kartuleid saata.

Kanamuna.

hindades wõis märkida möödunud nädalal wäikest tagasiminekut Londoni turul.

Nõudmine mandri munade järgi oli nõrk; ostjad opereerisid ainult tegeliku tarwituse piirides. Päralejõudnud saadetised polnud üldiselt suured, kuid neist jatkus nõudmise rahuldamiseks. Hinnad Londonis 11. aprillil:

Daani 8/— kuni 11/— per 120 tk.; Belgia 8/9 kuni 9/8 per 120 tk.; Eesti noteer. puuduwad.

Tartu turg.

Wõi ja munade pakkumine suurenes.

Wiimastel päewadel oli turg alaliselt wõrdleemisi elaw. Maainimesed, püüdes kasutada wiimast lumeteed, tõid nende päewade sees rohkesti müügile wõid, kanamune ja muid kergemaid aineid, mille wedu linna lumeta tänatwail reega wõimalik. Maal ei saa weel wankreid tarwituisele wõtta, sest lund on teebel kohati palju. Et teed ei wõimalda raskemate koormate wedu, siis on kiittepunde maalt turgu toomine üsna wäheseks jäänud. Kolmapäewal wõis suuremat elawust märkida ainult sõõgiturul. Kanamunade paarist üle 12 sendi ei nõutud, kuna täieline müügihind kõikus 9—11 sendi ümber. Taluwõid müüdi 58—70 s. 400 gr ja meieriie wõid 75 s. 400 gr. Rõõskpiim 9 s. liiter, hapukoor 80—100 s. liiter, hapupiim 4—5 s. l. ja kohupiim 18—20 s. l.

Wiljaturul oli terawilja ja selle saadusi wähewõitu. Talumehed müüsid rukkijahu 7,20—7,50 kr. 48 kg ja kaeru 160—170 s. 16 kg. Seega on kaerad mõne nädala jooksul 30—40 s. 16 kg pealt kallimaks läinud.

Aia- ja juurewiljaturul maksid walged kartulid 160—170 s., satwikud 180—140 s. ja wäikesdsinised 225—250 s. kott. Wärskelawawilja, nagu redised ja salatid on juba rohkem müügil ja hindki esialgsest wähe odawam. Redise kimp maksis 5—20 s. ja salatipea 5 s.

Õitsiw wiga

on juhtunud meie lehe ellu mõnel eelmisel. Lisapealkiri teatele: „Wene-Saksa suurtehing“ peab olema: Rõõbitti „äritehingud“ salakuulajatega.

Riigikohtu

Riigikohtu administratiiw-osakonna awalikul kohtuistungil 5. mail on arutusele määratud Johan Benckendorfi pärandustõmbu, Julius Kenderi, Johan Tundi, Hans Lainaje ja teiste, Paul Sieversi, Johan Meieri, Mihkel Meibaumi, Soosaare asunduse weeühisuse, Saku õlletehase a.-ü., Gustaw Lilliallika, Karl Tambegi, Jaan Lutsu ja Jaan Maina, Jaan Muhu, Martin Piiri, Jaan Laguse, Saarde põllumajanduslise tootmisosaühisuse, Hans Altosaare, Mari Tamme, Wiru maawalitsuse, Pärnu maawalitsuse, Ado Kuljuse, Ropka wallawõlikogu ja Jaan Peltseri kaebeasjad.

„Postimehe“ lugejad

on alati kõige uuematest sündmustest informeeritud.

Lihaturul kõikus tapetud sigade harilik sisseostuhind 57—63 s: ümber, kuna üksikul juhul saadi ka kuni 65 s. kilost. Oli ka raswaseid sigu müügil, millest üle 50 s. kilo ei maksetud. Tapetud wasikaid müüdi terwe looma wiisi 15—25 s. kg.

Heinaturul müüdi ristikheinu 90—120 s. 16 kg ja aruheinu 65—80 s. 16 kg.

Küttepunde hinnad endiseid.

Tallinna turg.

Tallinna turul rohkesti rahwast. Sige rikkalikult on müügile toodud kanamune, wõid ja liha. Wasikaliha hind on juba odawam kui wärskete räimede hind.

Lihaturg. Sealiha 70—90 s. kg, seapekk 75—80 s., suitsufink 120—140 s. kg, loomaliha 40—90 s., wasikaliha terwe wasika wiisi 80—40 s. kg, wasikaliha wähemal arwul müügilaudadel 25—40 s. kg.

Piimasaadused. Kõgiwõi 175—200 s. kg., lauawõi 220—235 s. kg, piim 12—14 s. l., kohupiim 35—40 s. kg, hapukoor 130—150 s. kg, juustud 100—225 s. kg.

Walga turg.

Wiimased turud olid, waatamata pühade järele ja lagunewale teele, hästi rahwarikkad. Ka kauplemine oli elaw. Wea kõiki aineid tuuakse rahuldawas rohkuses müügile. Ainult mune on näha üle nõudmise müügil, olgugi et nende hind pühade järele kohe langes ja langus praegu ulatub kuni 7 sendini paarilt.

Wõihindades wõib ka 5—10-sendilist hinnalangust 400 gr pealt tähele panna.

Tapetud sigu wähe müügil, kuid hind kg eest 54—65 senti.

Põllusaadustest rukkijahu 16 kg püsib endiselt 2,40—2,50 kr., nisupüül 5,20—6 kr., loomajahu 1,50—1,70 kr., kaerad 1,50 kr., kartulid wäikesdsinised wakk 2—2,20 kr., walged 1,60—1,80 kr., topaasid 1,50 kr.

Piimasaadused — rõõskpiim liiter 9—10 senti, hapukoor 90 snt., wõi 400 gr 65—75 sent., munad paar 9—10 (enne pühi 15—16) snt.

Kaladest — jupisärjed kg 25 snt., suured tindid 40 snt.

Sõdetelegraaf märgib:

Schmeling-Striibling kohtawad juuni. Berliinist. New-Yorgi teadete järele korraldab kõrgem Ameerika poksiporidi komisjon eelolewa wõistluse ilmameistri nime peale Max Schmelingu ja Young Striblingi wahel 3. juulil Clevelandis, Ohio osariigis. Siiski ei olewat wõistluse kohtweel päris kindel; wõistlus wõiwat tulla kõne alla ka Chicagos.

Inglise parlament tõll. Londonist. (Trj.) Alamkoda astus kõku pärast pühade puhkust ja neljapäewal sinnib MacDonaldi walitsusele kriitiline hääletus. Wabameelsed on esinemud ettepanekuga awaldada walitsusele umbusaldust saamatuse pärast tööpuudruse wastu wõitlemisel. On oodata sõnawõttu Baldwinilt, Neville Chamberlainilt ja wastuseks mõlemalt salawõiseri hoidjalt ja tööpuudruse wastu wõitlemise minister Tom Johnsonilt. Peaminister MacDonald jõudis lennukil Schotimaalt tagasi, kus ka pühadepuhkuse mõõda saatis.

Juutide tänu Lloyd George'ile. Londonist. (Trj.) Inglise sionistide keskorganisatsioon korraldas pidustuse wabameelsete juhi Lloyd George'i auks, teatades sellel, et Palestiinas linnale Lloyd George'i nimeline sionistide asundus tänutähteks tema heatahtlikkuse eest juutide ühiskodu loomisele.

3 tundi purjelendu. Londonist, (Trj.) Lendur G. M. Buxton püstitas ühe purjelennu rekordi Inglismaa kohta, olles wahetpidamata lennul mootoriga lennukil 8 tundi 1 minut ja tõustes 652 jala kõrgusele.

Prantsusmaa walmistub lennuwõistlusele. Pariisist, (Trj.). „Petit Pariisienne'i“ teatel on Prantsusmaal ehitusel wiis wõistlennukit, mis warustatud 2000 hobusejõulise mootoritega ja wõiwad arendada 680 km. tunnikiirust. Need lennukid on määratud Schneideri karikawõistlusest osawõtmiseks. Lennukid walmiwad juuni kuus, nii et proowilendudeks jääb aega üle 3 kuud.

Lloyd George sõidab Moskwa? Londonist, (Trj.). Londoni õhtulehed teatawad, et wabameelsete juht Lloyd George'il olewat kawatsus septembri kuul sõita Nõukogude Wenemaale, et oiseiced tutwuneda kiiimusega, kuidas on õeline seisukord Nõukogude Wene wiie aastase majanduskawaga.

Amanullah ainult palwerännakul? Londonist. Omaaegne Afganistani kuningas Amanullah jõudis Port Saidi, kust ta eraroogil edasi sõitis Suezi ja asus sealt esmaspäewal Meklasse palwerännaku sihil Dschiddahi poole teele. Amanullah teletas, et tal ei olewat minagisugust tahtmist trooni tagasi wõita. Tema sõidu ainuke eesmärk olewat palwerännak. Teatawasti kõnelesid lehed ühenduses tema reisiga idasse, et ekskuningas tahab tagasi kodumaale minna.

Missugune kord walitseb Ulilas.

„Postimehe“ toimetusele.

„Postimehes“ nr. 97, 11. sk. hra —S— artikli asjus „Terwishoidlikud märkused Ulila turbatõõstuse kohta“, palume mitte keelduda ruumi andmast lühikeseks selgituseks tähendatud kirjutises ettetoodud ebaõigete asjaolude üle.

Käinud aasta wõrajane tööalgus oli tingitud kewade ja sügise soojast ilmastikust. Et õõkülmad töölistele peale töö korralikku algust terwislikult oleks halwasti mõjunud wõi tööd raskendanud, ei ole õige. Tõõstuses peetud ilmateadetest selgub, et töö algusel õhu temperatuur ühelgi päewal alla 12 kr. R. sooja ei näidanud. Mis puutub aga õõ:ööse, siis olgu tähendatud, et külmaga turba wäljaõõtamine masinaga wõimatu on ja artellidel keelatud on külmadel õõdel tööle minna.

Mis puutub aga wäitesse, et töötamise ajal palawatel päewadel töölistel joogiwesi puudus, siis tuleb seda kindlasti waleteateks pidada. Joogiwesi weetakse jaama juures olewatest puurkaewudest rappa waatidega ja seda päewas 20 pange artelli peale (24 inimest). Jaama elumajadel on üldiselt kaustada 5 kaewu.

Turbamulda ja sammalpuru tõõstuse wäljakäigukohtades ei tarwitatud ja ei saagi tarwitada, sest nende ehitus ei wasta kuiwa wäljakäigukohtade ehituswiisile. Küll aga tarwitati wäljakäigukohtades kustutamata lupja kui desinfitseerimise abinõu, mis ka jaoskonna terwishoiuarsti poolt nõutud.

Mis puutub puhkusesse ja rahusse barakides, siis peab toonitama, et siin kindel kord maksma pandud oli. Igas barakis on ka tööliste poolt walitud paar üksikut, kes sisemise puhtuse eest hoolitsewad ja korda peawad. Igaühele joomingud barakides olid keelatud.

Töölistele arstiabi andmine allub Tartu üldhaigekassale, kuhu kõik töölised liikmetena kuuluwad ning arstiabi korraldus on haigekassa juhatusest olenew.

Üldiselt peab tähendama, et enne tõõstuse hooaja algust kui ka tõõstuse hooajal on nii jaoskonna terwishoiuarsti kui ka töökaitse inspektsiooni poolt retwideerimisi teostatud, kuid nende poolt sääraseid puudusi leitud ei ole.

Kuna „Terwishoidlikude märkmete“ kirjutaja näib kõige enam terwishoiu alasse puutuwate küsimustega koha peal hooajal kokku puutunud olewat, oleks soowitaw olnud, et temal kui asjatundjal, töö hooajal puuduste märkamisel nendest tõõstuse juhatust wõi linnawalitsust oleks informeerinud.

Tõõstuse juhatus.
(allkirjad).

Kergeid sademeid, temperatuur endine.

Reedel keskmise kiirusega lääne- ja lõunatuuli, muutlik pilwitus, kohati weel kergeid sademeid. Temperatuur endine.

Ülewaade nelipäewal, 16. aprillil.

Madalrõõhkond waldab endiselt Läänemere piirkonna. Tema keskkohad ainwad Eestis ja Põhja-Soomes. Eilne Balkani madalrõõhkond liikunud Mustamerele ja laienenud sealt homiseks Kesk-Wenesse. Islandi madalrõõhkond wähe idapoole laienedes püsib endiselt paigal. Kirde-Wene kõrgerõõhkond laienemud Lõuna-Uuralitele. Lääne-Euroopa kõrgerõõhkond wähe kahanedes lewinud Kesk-Euroopasse. Hommikul sadas Soomes ja Lääne-Eestis paiguti kerget lund. Sulailma piirkond on wallutanud kogu Põhja- ja Ida-Euroopa. Eestis oli eile keskpäewal 0—6 kraadi ja täna hommikul 0—3 kraadi.

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühisus „Postimees“.
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

LAUPÄEVAL, 18 APR.
korraldab
H. TREFFNERI GÜMNAASIUMI VANEMATEKOMITEE
kooli ruumes
PIDUÕHTU
KAVAS: I. Muusikalisi ettekandeid. II. Neljavaatusl. ülilõbus J. Metua naljamäng **„Miljonitõbi“** lastevanemate ja õpetajate ettekandel hra E. Türki juhatusel. III. **TANTS.**
Algus täpselt kell 7 õ. Pääsetähed 1 kr. ja 50 s.

Jõgeva Ühispanga
KORRALINE
peakoosolek
peetakse pühapäeval, 19. aprillil 1931. a. kell 14 Jõgeva seltsimaja ruumis.
Päevakord:
1) Koosoleku avamine ja juhataja valimine.
2) Välisrevisjoni protokolli ettelugemine.
3) 1930. a. aruande läbivaatamine ja kinnitamine.
4) 1930. a. puhtakasu jaotamine.
5) 1931. a. eelarve läbivaatamine ja kinnitamine.
6) Valimised põhikirja järele.
7) Põhikirja muutmine.
8) Läbirääkimised ja ettepanekud.
Juhatus.

Klaver
(Schroeder, Flügel) müüa. Küsida Kauba Panga teenrilt, Suurturg nr. 12, kella 6—7 p. l.

MAAMEES
on loetavam erapooletu piltidega ilustatud põllumajandusline nädalaleht.
Ilmub adv. **JOH. VIIK'I** tegeval toimetusel.
KAASTÖÖLISTEKS tuntud ülikooli õppejõud, agronoomid, majandusteadlased, tegelikud põllu- ja majapidajad, aednikud, linnu- ja loomakasvatajad jne. Praegusel algaval kevadisel hooajal, kus iga põllumees suurte lootustega oma tööle asub, tahab «MAAMEES» heaks sõbraks ja nõuandjaks olla igale peremehele ja perenaisele, perepojale ja peretütrele, sulasele ja tüdrukule.
Iga teadlik põllu- ja majapidaja tellib sellepärast „MAAMEHE“ otsekohe.

TELLIMISE HIND:	
Iseseisvalt:	«Postimehe» kaasandena:
1 kuu peale 35 s.	1 kuu peale 30 s.
2 „ „ 65 „	2 „ „ 55 „
3 „ „ 100 „	3 „ „ 80 „
iga lisakuu 30 „	iga lisakuu 25 „
12 kuu peale 350 „	12 kuu peale 300 „

«MAAMEHE» tellimisi võtavad vastu kõik «Postimehe» tellimiste vastuvõtjad, kõik postiasutused üle riigi ja peakontorid Tartus, Jaani tän. 11—13; Tallinnas, Vene tän. 1.

26. aprillil s. a. kell 12 päeval müüakse
enampakkumise teel
Võrumaal Urvaste piimaühisuses **kaks pruugitud katelt.** Lamav „Corneval“ aurukatel — jõumasinata; teine püstkatel — ühes jõumasinaga.
Urvaste piimaühisuse juhatus.

Otsitakse ilusat 4—7 toallist
korterit,
soovitav aia- ja veevärgiga. Teated saata Th. Luts'ule, Tähe tän. nr. 10.

Tööpakkumised

Karsket
poissi
tarvis maale talutööde peale. Tulla **Kursi kirikumõisa, Puurmanis.**

Kiirpressijat
Hoffmani süsteemi masina peale on tarvis. Teatada endisest kohast kirjalikult slt. «Pressija» all.

Tarvis keskealist
naisterahvast,
kes talutööd ja majapidamist tunneb. Kaugemale Tartust. Kaupa tulla tegema Õnne t. 31—1 hoovis, kuni reede õht.

Vajatakse maale tallu korralikku ja ausat
tüdrukut.
Kaupa tehakse sissesõiduhoov «Liivimaa« Riia tän., hoovimehe juures, reedel 17. skp. kella 3—4 p. l.

Tarvis Põhja-Eestisse korralikku
talutüdrukut
aasta peale. Ligemat Holmi t. 4, kaupluses.

Kohe tarvis ausat, keskeal.
üksteenijat,
kes ka lastega oskab ümberkäia. Järelküsida Šanki ärist, Sõõgiturg 1.

Tartus hästi sissetõõtatud ja kasutooja **tõõstus** vajab tõõstuse suurendamiseks
osanikku
kapitaliga 1000—2000 kr. kapitaliga kindlustatud. Kirjad saata slt. sõna «Tõõstus» all.

Keskliinas asuva parema kinnisvara peale otsitakse 1. obligatsiooni peale
Kr. 4000.—
Paremad soodustused, kui ka jaomaksud otsekoheselt kindlustatud. Teated Vana tän. 3, krt. 2, kl. 4—6 p. l.

Korteripakkumised

Üürile anda päikesepaisteline hästi
möbl. tuba
(soovikorral klaveriga). Lähemat kl. 9—11 ja 3—5 Tartus, Botaanika tän. 8—1.

Mõõbliga tuba
välja üürida. Soovikorral klaver tarvitada. Holmi 15—2

Tuba
ja kõõk on välja üürida Vabaduse t. 12—5.

2 korralikku üliõpilast vajavad
möbl. tuba.
Pakkumised saata slt. «37» all.

Tuba
mõõbl. ehk ilma, erasissek., elektriv. välja üürida. Vladimiri tän. 2—1.

Äriruumid
välja üürida. Küsida B. Genss & Pojad, Küüni tän. nr. 8.

Korteriotsimised

Kohe tarvis kaks ehk üks
hästimöbl. tuba,
soovitav klaveriga. Pakkum. slt. «K. M. R.« all.

Ehamarus
hr. J. Mandeli kaupluses võetakse **„Postimehe“** ja **„Maamehe“** tellimisi vastu ning müüakse üksiknumbreid.

„TERVIS“
nr. 1.
Suurendatud kujul.
Sisu: Prof. A. PALDROCK: Noorsoo suguelust. — Dr. F. TOMSON: Tühik — kopsutiisikushaige suurim vaenlane (9 pildiga). — Prof. A. LÕUS: Noored mehed ja suguelu. — Dr. M. ELLER: Suguhaigused tõstavad maal pead (1 pildiga). — Dr. V. SUMBERG: Tunne iseennast. Keele maitsetundmisest (2 pildiga dr. Kahni järele). — Dr. K. KOOK: Haiglane rasedus. — Kõhukinnisus (1 pildiga). — Dr. V. SUMBERG: Kunstlik hingamine. — Lutikas — näotu majasõber (11 pildiga). — Ettevaatust kevadisel jääl. — Tervise kõnetund. — Selgituseks.
„Postimehe“ raamatukauplus.

Töötsimised

Kirjutusmasinaid
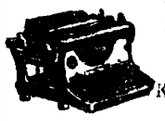
parandan korralikult ja ruttu.
R. SAAR. Küütri tän. 10, tel. 11-63.

Hea talu
Tartust 8 klm. 110 vkm. põlluga, vastava heina- ja karjamaaga ning suure viljapuu aiaga rendile anda. Kaupa teeb omanik 20. apr. s. a. Poe tän. 9, O. Kühle kontoris

Teatan,
et **Aleksander Sarve** poolt 15. IV s. a. «Postimehes» avaldatud laimava teadaande pärast saan teda kohtulikule vastutusele võtma.
Hilda Sarv.

Elwas
võtab **„Postimehe“** ja **„Maamehe“** tellimisi ja kuulutusi vastu ja müüb üksikuid numbreid
B. ORLO, Kesk tän. 34.

Kirepi poes
müüb **„Postimehe“** ja **„Maamehe“** üksikuid numbreid ja võtab kuulutusi ja tellimisi vastu
pr. L. Lauri.

Leitud

Narva maanteelt **leitud**
kott
kantud meesterahva pesu ja osa riietega. Kätte saab kuulutuse kulu eest Tammelinn, Väike-Kaar 36—4.

Kadunud

Kaotatud 15. skp.
naisterahva käekott
ühes seesoleva raha ja isikutunnistusega. Turu tänavalt minnes kuni Kaubahoovini. Ausat leidjat palutakse vaevatasu eest ära anda. Tartus, Turu tän. 79, krt. 6.

Raske haiguse järele uinus igavesele unele 14. aprillil s. a. kell 15.30 meie armas tütar, meie unustamata hea õde

Pauline Rõõmberg

Sündinud 14. septembril 1897. a.

Kirstupanek laupäeval, 18. skp. kell 20 linna tapamajas. Ärasaatmine pühap. 19. skp. kell 17 sealtsamast Tartu Pauluse kalmistule.
Palume kõiki sugulasi ja tuttavaid matusest osavõtma tulla.

Sügavas leinas vanemad, õed ja õemees.

Surma läbi lahkunud kaastöölist

Voldemar Laumetsa

mälestavad
Tartu Kammivabriku „Estiko“ töölised.

Surma läbi lahkunud osakonna liiget

Martin Kuusik'ut

mälestab Vigast. Sõjameeste Ühingu Tartu osakond.

Matmine pühapäeval, 19. skp. kell 12. Osakonna liikmeid palutakse ilmuda viimsele teekonnale saatmiseks kantseleisse, Kivi tän. nr. 60 kell 11.

VANEMUINE.

Esmaspäeval, 20. aprillil 1931. a. kell 8 õhtul.

„VANEMUISE“ UUE TENORI

MARTIN TARAS'i

KONTSERT

Klaverikunstniku
Prof. ARTUR LEMBA
kaastegevusel.

Eeskavas: Vihtol, Chopin, Debussy, Wagner-Liszt, Scott, Glasunov-Blumenfeld, Toselli, Puccini, A. Lemba, Flotov, H. Meri j. t. helitööd.

Pääsetähed 50—200 sendini eelmüügil teatri kassas kella 11—1 enne lõunat ja 5—7 õhtul.

VENE TEATER — Saksa teatri ruumes.
Kaks võõrusetendust Riia Vene Draamateatrilt.
Reedel, 17. aprillil s. a. kell 8 õhtul.

ТРИ СЕСТРЫ

A. Tshehovi draama 4 vaatuses.

Laupäeval, 18. aprillil s. a. kell 8 õhtul

СТАРЧЕСКАЯ ЛЮБОВЬ

J. Mjasnitski näidend 4 vaatuses 5 pildis.

Tegelased: **V. N. Astarova, A. S. Astarov, N. S. Barabanov, J. F. Bulatov, E. O. Buntshuk, M. A. Vedrinskaja, A. A. Võrubov, E. A. Dolin, M. A. Saharova, M. A. Kröshanovskaja, O. A. Levitskaja, E. P. Obolenskaja, K. K. Tokarshevitsh, A. P. Tshaadajeva, V. A. Schahovskoi, J. Jurovski, L. M. Jaroschevitsh, Juri Jakovlev.**

Piletite eelmüük muusikaäris «Teater ja Muusika», Rüütli tn. nr. 8, peale selle etenduste päevadel teatri kassas kella 7 õ.

Vene Haridusseltside Liit.

VANEMUINE.

Reedel, 17. aprillil 1931. a. **Ungari viulikunstniku**

M. v. B. FEHER'i

ja **klaverikunstniku**

L. NOVAKI

ainus kontsert.

Eeskavas: Beethoveni, Tartini, Halvorseni, Schuberti, A. Lemba, Vieniavski, Hubay j. t. helitööd.

Algus kell 8 õhtul. Pääsetähed 50—200 sendini teatri kassas.

Teadaanne

Naiskodukaitse Ropka jaoskonna poolt 18. aprillil s. a. kavatsetud kinnise teeõhtu korraldamine on halbade teede tõttu edasilükatud 9. mai s. a. peale.

JUHATUS.

«Vanemuise» teater

Laupäeval, 18. aprillil kell 8 õ.

Linnukaupleja.

R. Zelleri operett 3 vaatuses.

Üli- ja kooliõpilaste pääsetähed maksvad.

Pühapäeval, 19. aprillil kl. 8 õ.

Minu beebi.

M. Hennequini jant 3 vaat.

Üli- ja kooliõpilaste pääsetähed maksvad.

Esmaspäeval, 20. apr. kl. 8 õ.
Vanemuise uue tenori

Martin Taras'i

KONTSERT

prof. **ARTUR LEMBA**
kaastegevusel.

Pääsetähed eelmüügil.

T. E. Käsit. Abiandm. S.
Vene tän. 5.
Laupäeval, 18. aprillil

Perekonna õhtu.

Kavas: **„Öndsa härra isa valm“**, nali 1 vaat.
Segaettekanded. Koorilaule.
„Väljavisatud“, jant 1 v.

TANTS.

Algus kell 9 õhtul.
Pääsetähed liikmetele 25 s., võõrastele 50 s.

Krüimani mõisa süda,

Haaslava vallas, **rendile anda.** Kaupa teeb prof. A. Paldrock igapäev, kella 9—10 hom. Tartu, Tähe 7.

Krüüdneri vall. keskmises suuruses

talu

rendile anda. Lähemat Tartus, Lepiku t. 1—6, kella 3—5 p. l.

Toiduainete- ja piima-

kauplu se ruumid

on üürile anda. Teat. saab Söögiturg 5, hra Hansmanilt.

Müümised

Tähtis kaupmeestele ja töösturitele, eesti niidivabriku

õmblus-niiti

võite osta 16. ja 17. skp. ärasõidu puhul vabriku hinnaga suuremal ja vähemal arvul. Kaup on kohal, näha 8—9 ja 6—8. Esitaja hotell «Central'is», Kaluri t. 2, tuba 14.

Müüa kaks lüpsi-

lehma

Meeri Tiksul, Vapramäe jaamast 2 kilomeetrit.

Müüa

taeraõlgi.

Raadi v., Aida talu.

Jõgeval müüa

ehituskrunt,

umbes 0,39 ha suur, keset alevit. Kirjal. järelpärimised: Tartu, «Postimehe» raamatukpl., sõna all «Ehitus».

Vähetarvitatud

toakraam

on müüa. Pehmed toolid, reform-põhjaga voodi ja muid asju. Näha võib neljap. ja reede kella 7—8 õht. Lina t. nr. 7, hoovi kaudu, II. korral.

Häid **herne-** ja **nisu-**

haganaid

on müüa. Tartus, Väike-Viljandi tän. nr. 3, kort. 3.

Maja müüa

Kalmistu (Maarja) tänav 43. Kaupa tehakse pühapäeval, 19. aprillil sealsamas.

Odavasti müüa patent

jõiduwanker

(Verdeckiga), kummiratastega Küsida Lao t. 41, kontoris.

---

2 tööhobust

müüa Raekoja t. nr. 63, küsida poest.

Mööblit

on müüa Veski t. 61. Lähem. teateid saab sealsamas, II korral, igapäev kella 11—1.

Häid

lüpstlehmi

on müüa Ropka vallas, Korgi talus.

Odavasti müüa pehme

saalimööbel,

suured peeglid, magamisetoa mööbel, ilus ärikapp ja 2 letti. m. 2 kevade palitut, odavat kleidiriiet ja palju muid asju. Promenadi tän. 8, pruugitud asjade äris.

Kaks hobust

müüa. Teateid Narva tän. nr. 100, poest.

Müüa aasa- ja ristik-

heinu

ning **kaerapõhku.** Tõrvandi as., Rehe nr. 10.

Wäite maja

müüa poeruumi ja suure aiaga 4500 kr. eest. Küsida Maja büroost, Suurturg 3.

Kauba Pank

Korraline

aktsionäride peakoosolek

peetakse 25. aprillil 1931. a. kell 6 p. l. panga ruumides, Suurturg 12.

Päevakord:

1. Koosoleku avamine ja juhataja valimine.
2. 1930. a. tegevuse aruanne.
3. 1930. a. puhtakasu jaotus.
4. 1931. a. eelarve.
5. Valimised põhikirja järele.
6. Põhikapitali suurendamine.
7. Läbirääkimised.

Tähendus: Koosolekule lastakse neid, kelle nime peale aktsiad mitte hiljem kui 2 nädalat enne koosolekut raamatusse sisse on kirjutatud. Aktsiad, mis ettenäitaja isiku peale välja antud, annavad hääleõiguse ainult siis, kui need vähemalt 7 päeva enne koosolekut panga juhatusele ette näidatud ja kuni koosoleku lõpuni mitte välja antud (§ 52).

Aktsionär, kes koosolekust osa võtta ei saa ja kellel hääleõigus on, võib oma hääleõiguse edasi anda teisele aktsionärile, kellel enesel ka hääleõigus on, kuid ühel isikul ei tohi olla üle kahe volituse. Volitused antakse kirja kujul, kuid need kirjad olgu juhatusele ette pandud mitte hiljem kui kolm päeva enne koosolekut (§ 53).

KAUBA PANGA JUHATUS.

Ainult 3 päeva

saate kasutada odavat juhust, sest ruumi puudusel on lastud müügile:

Naisterahva kevad-suve mantlid	Kr. 18, 20 jne.
Mantlisiid	mtr. 3.75, küün. 2.00
Jaapani siid	mtr. 2.25, küün. 1.20
Willane kleidiriie, mis maksis 210 s. küünar, nüüd	—.90

Suur partii suve musliine, markisette ja kõiki seltsi riidekaupa.

Iseäranis suure hinnaalandusega müüakse **valmisriideid: naister. mantleid, meester. palituid, ülikondi.**

Tellimiste vastuvõtmine naiste ja meeste riiete peale.

Rutake! Rutake! Rutake!

Karl Abeli riide- ja valmisriiete kaupl.

Tartus, Kaubahoov nr. 8.

Juhuslikult edasi anda

pagariäri

ühes sisseseadega. Teateid Lodja tän. nr. 1, krt. 2, kella 9—12 ja 3—6.

Ostmised

Soovitakse osta

maja

või **ehituskrunti** südalinna ehk ümbrusse. Teated, hind ja koht «Postim.» raamatukaupl. «Krunt» all.

Ostetakse **hobuse-**

sõnnikut

kõrge hinna eest. Kalmistu nr. 31, aiaäri.

Soovin osta vähemat korras

maja

aiaga. Väljamaks kuni 8000 kr. Teat. slt. «Maja S. K.» all.

Hästi sissetöötatud suur

tolonialkauplus,

kahe kõrvaltööstusega edasi anda. Sooviavaldused slt. «Äri» all.

Restoran «Paris»

Suurturg nr. 7.

16. aprillist müüme kõik alandatud hindadega: Naps odavam, õllepudel à 30 s., seakarbonad — 35 s., sibulaklops — 35 s., kooreklops — 35 s., kotletid — 20 s.

Baar igal ajal soe. — Suur valik igasuguseid suupisteid.

Elegantseid ja odavaid

KÜBARAID

mis vastavad hooaja maitsele, saab ainult

H. Hallap'i

ärist **Tartus, Aleksandri tän. nr. 8.**

Palun vaadata ja otsustada.

A-l. «SALME»

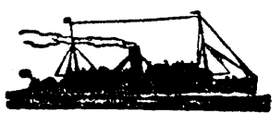

peab igapäev korralikku ühendust **Tartu** ja Emajõe ülemjooksul asuvate kohtade vahel kuni **Jõesuuni.** Võrtsjärve jääst vabanemisel pikendame laevaliini üle järve kuni **Oiuni.**

Väljasõit: Tartust igapäev kell 2 p. l. Jõesuust igapäev kell 1/25 homm., Oiult igapäev kell 1/24 hommikul.

Laevaäri MAANIDI & CO,
Tartus, Lodja tän. 12, telef. 2-11.

Üle Eesti igale poole vajatakse energilisi

mees- ja nais-esitajaid

tulutoovale ettevõttele. Elukoht ja elukutse ei ole tähtis. Kuu teenistus alguses 30—40 kr., edaspidi 70—80 kr. Sooviavaldusele ligi lisada 60 sendi eest marke materjali saatekulude katteks. Kirjad: Tartu, Teadete büroo, Kauba tän. 15.

Dr. A. Amon

Naha-, sugu- ja naistehaigused.

Kella 9—11 ja 5—7.

Tartus, Popleri tän. 2
(vastu Maarja kirikut),
tel. 13-30.

Elan nüüd Vana t. 3.

Ämmaemand

E. Tomson-Sviker

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 35

Tööotsimised

Soowin kohta

talusse ehk mõisa moonameheks. Kaupa teha kirjateel, kirjad saata Kärde asund., Kõnna talu, Vägeva. A. Kask.

Neiu

soovib üksiteenija kohta, võib ka kodust käia, omab soovitused ja oskab keeta. Pakkum. slt. «Nr. 225» all.

Wilunud perenaine

soovib iseseisv. kohta maale. Teen kõiki ettetulevaid töid. Riia t. 67, k. 20, IV kord.

Kohta soovivad

korralik maapoiss ja tüdruk ühte korralikku tallu. Täiesti vilunud omas ametis. Läbi rääkida laupäeva õhtuni, Raekoja tän. 81—10, hoovi peal, II kord.

Kohta soovivad korralik

maapoiss ja tüdruk

ühte korralikku tallu. Täiesti vilunud omas ametis. Läbi rääkida laupäeva õhtuni Raekoja tän. 81—10 hoovi peal, II. kord.

Maalt tulnud

noor neiu

soovib kohta perekonda ehk muud teenistust, on ka soovitused. Teat. slt. «K. A.» all.

Palvekirjade

lepingute ja muude kirjatööde ümberkirjutus masinal.
Poe 9—1.
Vastu Kaubahoovi.

Kaks noort preilit

soovivad maale kohta, üks tüdrukuks ja teine lastekasvatajaks. Oskavad kolm kohalikku keelt. Teateid saab Jaani 36—8.

Maalt tulnud noor

neiu

soovib linna perekonda teenijaks, oskab keeta, pesta, triikida, tunneb õmblust ja teeb kõik majas ettetulevad tööd. Küsida Lodja tän. 12, poest.

Daamidele

lokin kauakestvad lokid 35 s. eest. Värvin kulmud, ripsmed. Raekoja 67, juukselõikamisäri.

Joh. Jostoff'i

raamatupidamise & masinakirja kursused Riia tän. 8. Uute õpilaste vastuvõtt gruppi ja üksikult. Lõpetajaile kutsetunnistus ja võimalusel kohasoovitus.

Ilmakuulus prohvet

Peep (Astro Hiro)

Saatus, õnn surmani.
Uueturu 25.

AINULT ehk 72%

Marseille seep

puhtast oliviõlist kannab kaitsemärki

KASS

Tõrjuge järelaimed tagasi.